

**Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije**

P R E D L O G

**PETNAESTI POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U
OKVIRU PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,
za period januar - jun 2021.**

Podgorica, septembar 2021.

SADRŽAJ

U V O D.....	3
1. Informacija o obavezama izvršenim u kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i napretku ostvarenom u pregovorima	4
1.1 Napredak Crne Gore u pregovaračkom procesu	5
1.2 Pregovori u pregovaračkim poglavljima 23 i 24	11
2. Politički dijalog Crne Gore s Evropskom unijom	12
3. Osvrt na oblasti interesovanja Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje.....	20
Z A K L J U Č A K	34
Aneks.....	35

U V O D

Na osnovu Rezolucije o načinu, kvalitetu i dinamici procesa integracija Crne Gore u Evropsku uniju, koja je usvojena 27. XII 2013, izrađen je Petnaesti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, kojim Vlada informiše Skupštinu o aktivnostima realizovanim u ovom procesu u periodu januar-jun ove godine. Prema Rezoluciji, Skupština na sjednicama redovnih zasijedanja razmatra polugodišnje izvještaje o toku procesa evropske integracije Crne Gore, a ustaljena je i praksa da isti bude prethodno predmet pažnje Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore.

Petnaesti po redu polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju odnosi se na period od 1. I 2021. do 30. VI 2021.

Crna Gora je u prvoj polovini 2021. i pored otežanih okolnosti rada prouzrokovanih pandemijom virusa Covid-19, nastavila da bilježi progresivne rezultate, naročito u dijelu usklađivanja i sprovođenja pravne tekovine EU. Nastavljeno je ulaganje napora u oblasti pregovaračkih poglavlja 23 i 24 s namjerom dobijanja završnih mjerila u okviru ova dva pregovaračka poglavlja, kao i u dijelu obaveza koje proizilaze iz završnih mjerila u ostalim pregovaračkim poglavlja.

U izvještajnom periodu posebno je značajna Međuvladina konferencija Evropske unije i Crne Gore održana u Luksemburgu 23. VI 2021, kao prva politička konferencija od primjene nove metodologije na kojoj je učestvovala crnogorska delegacija na čelu s premijerom Zdravkom Krivokapićem.

Uz poštovanje svih mjera za sprečavanje prenošenja novog korona virusa, u prvoj polovini 2021. nastavljen je pozitivan kontinuitet u dijalogu Crne Gore s zvaničnicima Evropske unije, državama članicama i drugim evropskim partnerima kroz redovne kanale komunikacije, multilateralne i bilateralne susrete.

Crna Gora je kontinuiranim, posvećenim radom opravdala status predvodnika u evropskim integracijama, što je potvrđeno sa najviših adresa iz Evrope. Nastavljeno je ulaganje napora na promovisanju evropskih vrijednosti kao i održavanju dobrosusjedskih odnosa.

Izvještaj sadrži osvrt na izvršene obaveze u kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, napretku ostvarenom u pregovorima, presjek ostvarenih rezultata u ključnim oblastima za napredak Crne Gore ka članstvu u EU, pregled sastanaka zvaničnika Crne Gore kao i osvrt na preporuke Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje. Aneksom je dat pregled usvojenih Strategijskih dokumenata i izvještaja.

1. Informacija o obavezama izvršenim u kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i napretku ostvarenom u pregovorima

Sektorski pododbori

Deseti sastanak **Pododbor za pravdu, slobodu i bezbjednost** između predstavnika Crne Gore i Evropske komisije održan je 17. i 18. III 2021 u online formatu. Tokom dvodnevnog sastanka predstavljen je napredak koji je Crna Gora ostvarila u dijelu jačanja vladavine prava kao ključnoj oblasti u pristupnim pregovorima, s posebnim osvrtom na aktivnosti koje su u prethodnom periodu realizovane u cilju ispunjenja privremenih mjerila zadatih u poglavljima 23 i 24. Na sastanku je konstatovan izvjestan napredak u brojnim oblastima od značaja, u prvom redu kad je u pitanju bilans rezultata u oblasti sprečavanja korupcije i organizovanog kriminala, uz povećanu svijest i bolju institucionalnu koordinaciju u oblasti trgovine ljudima. Iz EK su istakli da je pojačana međunarodna policijska saradnja dovela do povećanog broja hapšenja članova kriminalnih grupa u Crnoj Gori i u inostranstvu i važnih zaplijena droge, a napravljeni su pozitivni koraci na planu poboljšanja bilansa rezultata u vezi sa zaplijenom droga na granicama.

Četrnaesti sastanak **Pododbor za saobraćaj, životnu sredinu, energetiku i regionalni razvoj** između Crne Gore i Evropske komisije održan je 8. i 9. VI 2021. u online formatu. Konstatovano je da je Crna Gora uložila napore i ostvarila napredak u oblastima životne sredine, klimatskih promjena, saobraćaja, energetike i regionalne politike uprkos teškim vremenima, ali da je neophodno u narednom periodu ubrzati reforme i poboljšati rezultate sprovođenja. Posebno je istaknuto da ovi sektori mogu biti pokretači socijalnog i ekonomskog oporavka odnosno da ciljane reforme i javne investicije mogu pomoći ekonomiji da se ponovo pokrene, podstakne rast i stvori mogućnosti za zapošljavanje. Ukazano je da je povećan fokus na ekonomsku integraciju, kako sa EU, tako i unutar regiona, kroz revidiranu metodologiju proširenja Evropske komisije, Ekonomski i investicioni plan, Zelenu agendu za Zapadni Balkan, kao i Zajedničko regionalno tržište koju su usvojili lideri regiona.

Dvanaesti sastanak **Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju** održan je 10. VI 2021. u online formatu. Na sastanku je konstatovano da je Crna Gora nastavila da napreduje u oblasti konkurencije i unutrašnjeg tržišta, posebno u dijelu usklađivanja zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i jačanja institucija, ali je važno da u narednom periodu poboljša implementaciju u skladu sa preporukama Evropske komisije. Posebno je istaknut napredak na planu jačanja Agencije za zaštitu konkurencije, kao nacionalnog organa za državnu pomoć. EK je pohvalila Crnu Goru za odličan rad na Privremenom okviru usljed krize izazvane virusom COVID-19, te ukazala da sve usvojene izmjene predstavljaju značajno postignuće koje je od koristi za crnogorsku privredu. Posebno su pozdravili rad Agencije na

osnivanju dva Registra za državnu pomoć (COVID-19 i DE MINIMIS), na šta je Agencija ukazala da su oba registra finansirana iz sopstvenih sredstava. Takođe, Komisija je pozdravila usvajanje i unaprjeđenje kompletnog legislativnog okvira u oblastima javnih nabavki, javno-privatnog partnerstva i koncesija, i istakli su važnost donošenja Uputstva za korišćenje elektronskog sistema i Smjernice za implementaciju Zakona o javno-privatnom partnerstvu, kao izuzetno bitnih akata za potpunu primjenu novog zakonskog rješenja u ovoj oblasti sa aspekta praktične primjene.

Zajednički konsultativni odbor Evropske unije i Crne Gore

Četrnaesti sastanak **Zajedničkog konsultativnog odbora Evropske unije i Crne Gore (ZKO)** održan je 1. III 2021, u online formatu. Sastanak ZKO-a je bio posvećen razmatranju trenutnog statusa u odnosima EU - Crna Gora, uključujući Izvještaj za Crnu Goru 2020, odgovor države na pandemiju COVID-19, kao i stanje civilnog društva u Crnoj Gori. Sa sastanka je poručeno da prioritet u radu Vlade ostaje ispunjenje privremenih mjerila u pregovaračkim poglavljima 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, na kojima rad treba da bude sinergijski – uz učešće sve tri grane vlasti.

Zajednički savjetodavni odbor između Komiteta regiona EU i Crne Gore

Petnaesti sastanak **Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore (ZSO)** održan je 16. VI 2021. u online formatu. Ocjenjeno je da bi institucije Evropske unije trebalo da imaju na umu da lokalne uprave, kao servisi građana, u procesu proširenja moraju imati zapaženu ulogu, jer su upravo one ključne za reforme koje se sprovode, ali i za socio-ekonomski razvoj i oporavak. Posebno u kontekstu poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene, u oblasti upravljanja otpadom i tretmana otpadnih voda, važnost lokalnih samouprava ogleda se u mogućnosti izgradnje infrastrukture i jačanju kapaciteta za zaštitu životne sredine.

Posebna radna grupa za reformu javne uprave (PAR)

Nastavak osmog sastanka **Posebne radne grupe za reformu javne uprave (PAR)** formirane između Evropske komisije i Crne Gore, čijim radom koordinira Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, održan je 27. IV 2021. Sastanak je organizovan u cilju praćenja realizacije zaključaka, odnosno definisanih ciljeva sa osmog sastanka Posebne radne grupe održanog u oktobru 2020.

1.1 Napredak Crne Gore u pregovaračkom procesu

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa je 33 otvorena poglavlja, od kojih su tri privremeno zatvorena.

Vlada je 30. III 2021. donijela **Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2021–2023 (PPCG)**. Program je strateški dokument koji obuhvata 33 pregovaračka

poglavlja u tabelarnom prikazu. U okviru svakog pregovaračkog poglavlja dat je pregled akata u strateškom i zakonodavnom okviru čije je donošenje planirano u trogodišnjem periodu. S obzirom da se pravna tekovina Evropske unije konstantno mijenja i razvija, a imajući u vidu dinamiku pregovaračkog procesa, PPCG se revidira na godišnjem nivou u cilju prilagođavanja promjenama u okviru procesa razvoja prava EU.

Vlada je 1. IV 2021. usvojila **Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2021-2023. (PER)**. Program je dokument u kome Vlada predstavlja ekonomsku politiku Crne Gore za 2021. i srednjoročni period i osnova je za ekonomski dijalog sa Evropskom komisijom u procesu integracije u EU. PER sadrži srednjoročni makrofiskalni okvir, uz prateću agendu od 20 strukturnih reformi, koje su usklađene sa prioritetima definisanim u nacionalnim dokumentima, nacionalnim i regionalnim strategijama, ključnim dokumentima u procesu pristupanja Crne Gore EU, smjernicama Evropske komisije i zajedničkim preporukama sa Ministarskog dijaloga iz Brisela. Program sadrži tri ključna poglavlja: Makroekonomski okvir, Fiskalni okvir i Strukturne reforme.

U okviru poglavlja 1 – Sloboda kretanja robe, u oblasti horizontalnih mjera, 17. VI 2021. utvrđen je **Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o osnivanju Međunarodne organizacije za zakonsku metrologiju**, koji je upućen u skupštinsku proceduru. Takođe, u oblasti hemikalija je 6. V 2021. usvojen **Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije upravljanja hemikalijama 2019-2022, za 2020.**

U okviru poglavlja 5 - Javne nabavke, Vlada je donijela **Pravilnik o načinu rada i korišćenja elektronskog sistema javnih nabavki** („Sl. list CG”, broj 1/21). Ovim pravilnikom definišu se procedure i prava s kojima ponuđači i naručioci moraju biti upoznati s ciljem što efikasnijeg korišćenja crnogorskog sistema elektronskih javnih nabavki (CeJN). Vlada je donijela **Pravilnik o obrascima za sprovođenje postupaka javnih nabavki** („Sl. list CG”, broj 14/21). Pravilnikom se propisuju svi obrasci neophodni za sprovođenje postupaka javnih nabavki. Potpunom valorizacijom pomenutog sistema, Crna Gora će dokazati spremnost za učešće u sistemu javnih nabavki zemalja članica. Nadalje, Vlada je 1. VI 2021. donijela **Izvještaj o javnim nabavkama za 2020**. Važnost javnih nabavki koje čine 13,06% BDP-a Crne Gore je neosporna, a precizno i utemeljeno izvještavanje o ovim procesima bitno je sa aspekta racionalnog i efikasnog trošenja budžetskih sredstava, a samim tim i sredstava građana Crne Gore. Efikasno izvještavanje o sprovođenju politike javnih nabavki predstavlja jedan od zahtjeva definisanih III završnim mjerilom u ovom poglavlju.

U okviru poglavlja 7 – Pravo intelektualne svojine, kada je u pitanju drugo završno mjerilo koje se odnosi na usvajanje izmjena Zakona o autorskom i srodnim pravima kako bi se završilo usklađivanje s pravnom tekovinom EU, Vlada je 24. VI 2021. utvrdila **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskim i srodnim pravima**. Direktivom Evropske unije je detaljno uređeno pitanje kolektivnog ostvarivanja prava, kako u pogledu

prava autora i nosilaca srodnih prava, tako i u pogledu obaveza i ovlaštenja organizacija za kolektivno ostvarivanje prava i korisnika prava. Prilikom izrade izmjena i dopuna Zakona uzeta su u obzir i dosadašnja praksa i iskustva u njegovoj primjeni. Dodatno, Vlada je 13. V 2021, utvrdila **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima**, a utvrđen je i **Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o priznavanju evropskih патената** (Konvencija o evropskom patentu). Takođe, Vlada je 11. VI 2021. utvrdila **Predlog zakona o potvrđivanju Marakeškog ugovora za olakšanje pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepe, slabovide ili imaju druge poteškoće u korišćenju štampanih materijala**.

U okviru poglavlja 8 – Konkurencija, 20. V 2021. utvrđen je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije**, koji je nakon toga upućen u skupštinsku proceduru. Izmjene zakona nijesu bile predmet usklađivanja s pravnom tekovinom EU, ali su značajne sa aspekta jačanja kapaciteta i menadžmenta Agencije za zaštitu konkurencije, što svakako proizilazi iz obaveza zadatih u okviru završnih mjerila u ovom poglavlju.

U okviru poglavlja 9 – Finansijske usluge, Skupština je 20. I 2021. donijela **Zakon o izmjenama Zakona o sanaciji kreditnih institucija i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama** („Sl. list CG“, broj 8/21). Ovim zakonima se uređuje osnivanje, upravljanje, poslovanje, supervizija kreditnih institucija, sanacija kreditnih institucija, finansiranje upravljanje i korišćenje sredstava fonda za sanaciju kreditnih institucija i druga pitanja od značaja za rad i sanaciju kreditnih institucija. Ovim zakonima je u crnogorski pravni sistem prenesena Direktiva 2013/36 Evropskog parlamenta i Savjeta o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima (tzv. CRD), kao i Direktiva 2014/59 Evropskog parlamenta i Savjeta o uspostavljanju okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicionih društava (tzv. BRRD).

U okviru poglavlja 14 – Saobraćajna politika, u oblasti vazdušnog saobraćaja, donijeti su sljedeći podzakonski akti: **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kriterijumima i standardima za nesmetanu upotrebu operativnih površina, objekata, uređaja i oprema na helidromima** („Sl. list CG“, broj 11/21), **Pravilnik o uslovima za koordinisano uvođenje data link usluga u Jedinствено evropsko nebo** („Sl. list CG“, broj 19/21), **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o standardima i kriterijumima za nesmetanu upotrebu operativnih površina, objekata, uređaja i oprema na aerodromu** („Sl. list CG“, broj 26/21), **Pravilnik o dopunama Pravilnika o koordinisanom uvođenju govorne komunikacije sa razmakom govornih kanala od 8,33 kHz za Jedinствено evropsko nebo** („Sl. list CG“, broj 28/21), **Pravilnik o dopunama Pravilnika o načinu identifikacije vazduhoplova, karakteristikama i interoperabilnosti sistema za nadzor za Jedinствено evropsko nebo** („Sl. list CG“, broj 28/21), **Pravilnik o dopunama Pravilnika o uslovima i načinu dodjele i upotrebe**

kodova Mod S interogatora za Jedinствeno evropsko nebo („Sl. list CG“, broj 28/21), **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koji obavljaju ove poslove** („Sl. list CG“, broj 33/21) i **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o posadi vazduhoplova** („Sl. list CG“, broj 33/21), **Pravilnik o uslovima i načinu obavljanja vazdušnih operacija jedrilicama i uslovima za izdavanje dozvola članovima letačke posade jedrilica** („Sl. list CG“, broj 44/21), **Pravilnik o detaljima pravilima za implementaciju mrežnih funkcija u upravljanju vazdušnim saobraćajem** („Sl. list CG“, broj 51/21) i **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zahtjevima i administrativnim procedurama koje se odnose na aerodrome** („Sl. list CG“, broj 55/21). Nadalje Vlada je 15. IV 2021. usvojila **Izmjene i dopune Nacionalnog programa bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva** čijim usvajanjem je nastavljeno s ispunjavanjem obaveza iz IV završnog mjerila koje se odnosi na potpuno usklađivanje s pravnom tekovinom o upravljanju vazdušnim saobraćajem. 3. VI 2021, Vlada je usvojila i **Izveštaj o realizaciji plana redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva za 2020.** sa Prijedlogom plana redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva, za 2021. Usvajanje Izveštaja indirektno utiče na I završno mjerilo u pregovorima sa EU.

U okviru poglavlja 16 – Porezi, Skupština je 27. V 2021 donijela sljedeće zakone koji su važni za I završno mjerilo: **Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost** kojim je uvedeno povećanje nivoa oporezivog prometa kao uslova za registraciju za PDV, sa 18.000€ na 30.000€; **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica** kojim je propisano oslobođenje od plaćanja dijela poreza na dohodak fizičkih lica na zaradu koja nije veća od prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori; kao i **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** („Sl. list CG“, broj 59/21), kojim je propisano oslobođenje od plaćanja dijela doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na zaradu koja nije veća od prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori.

U okviru poglavlja 17 – Ekonomska i monetarna unija, Vlada je 12. III 2021. usvojila **Revidirane smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2021-2023**, kojima su ažurirane projekcije rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) i drugih makroekonomskih indikatora za period od 2020-2023. godine i kojima se utvrđuje srednjoročni budžetski okvir sa limitima potrošnje potrošačkih jedinica prvog nivoa, koji predstavljaju osnov za planiranje budžeta za 2021. Kada je u pitanju IV završno mjerilo koje se odnosi na potrebu Crne Gore da ispuni kriterijum postojanja funkcionalne tržišne ekonomije, Vlada je 1. IV 2021. usvojila **Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2021-2023.**

U okviru poglavlja 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, Skupština je 20. I 2021. donijela **Zakon o izmjeni Zakona o radu** („Sl. list CG“, broj 8/21), koji je usklađen s 14

direktiva EU, u cilju obezbjeđivanja mogućnosti da se opšti kolektivni ugovor zaključi najkasnije do 31. XII 2021. Druge izmjene i dopune Zakona o radu koje su donijete 17. II 2021. odnose se na mirovanje prava iz radnog odnosa i na iznos minimalne zarade (povećanje sa 222 eura na 250 eura). Dalje, 15. II 2021. održana je prva vanredna sjednica Socijalnog savjeta Crne Gore, u čijem radu su učestvovali predsjednik Vlade **Zdravko Krivokapić** i predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić**. U cilju finalizacije Analize sistema socijalne zaštite, iz koje će proizaći Mapa puta za reformu sistema socijalne zaštite, tokom marta su održane tri radionice s predstavnicima institucija na centralnom nivou, predstavnicima međunarodnih organizacija i lokalnim samoupravama, nevladinim organizacijama i centrima za socijalni rad. Kada je u pitanju I završno mjerilo, Skupština je 27. V 2021. donijela **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu**, kojim su propisane dodatne funkcije po osnovu kojih zaposlenom mogu da miruju prava iz rada i po osnovu rada, i to funkcija državnog sekretara i starješina organa državne uprave odnosno lokalne uprave. Takođe, utvrđeno je da iznos minimalne zarade u neto iznosu ne može biti manji od 250 eura, s tim što je primjena navedene norme odložena za 1. X 2021. Navedenim zakonom je propisana izmjena koja se odnosi na prestanak radnog odnosa po sili zakona sa dodadašnjih 67 godina života i 15 godina staža osiguranja, na 66 godina života i 15 godina staža osiguranja uz smanjivanje granice za odlazak u penziju po osnovu rada na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, s tim što će se ova izmjena zakona primjenjivati od 1. I 2022. U okviru Programa grantova za samozapošljavanje koji se finansira iz IPA fondova, a koji sprovodi Zavod za zapošljavanje Crne Gore, 16. IV 2021. je raspisan treći javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava, koji je rezultirao predajom 1.033 projektna predloga.

U oblasti poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, 17. VI 2021. usvojena je **Odluka o obrazovanju Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju**. U skladu s novim zakonskim rješenjem u oblasti inovacione djelatnosti, Savjet upravlja inovacionom djelatnošću kroz ostvarivanje saradnje organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave, privrede i drugih subjekata. U dijelu unapređenja poslovnog ambijenta, kako bi se osigurao dalji napredak u procesu registracije preduzeća, Savjet za konkurentnost je usvojio „Akcioni plan za poboljšanje pozicije Crne Gore na Doing Business listi“. U skladu s planom implementacije i monitoringa Industrijske politike Crne Gore 2019-2023, kao sastavnog dijela jedinog završnog mjerila, 3. VI 2021. je usvojen **Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Industrijske politike Crne Gore 2019-2023**, za 2020. U skladu s izmijenjenom organizacionom strukturom shodno Uredbi o načinu rada i organizacije državne uprave, formirano je novo Koordinaciono tijelo za implementaciju Industrijske politike 2019-2023, koje će u svom djelokrugu imati dodatni fokus na uspostavljanju koordinacije i konzistentnosti Industrijske politike sa S3 strategijom, kao i s utvrđenim prioritetima strukturnih reformi iz Programa ekonomskih reformi. Osim toga, u skladu sa mjerama podrške građanima i privredi, a u cilju umanjivanja negativnih posljedica

pandemije COVID-19, za II kvartal 2021. predviđeno je oko 166 miliona eura za bespovratna sredstva, olakšice i kreditnu podršku privredi, kao i posebnu pomoć građanima.

U poglavljju 21 - Trans-evropske mreže, Vlada je 17. VI 2021, usvojila **Izveštaj o sprovođenju Nacionalnog programa željezničke infrastrukture 2018-2020**. Nacionalni program željezničke infrastrukture je sadržao opis postojećeg stanja željezničke mreže u Crnoj Gori, planove izgradnje, modernizacije i održavanja infrastrukture, njihov opseg, dinamiku realizacije planova, visinu i izvore finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju Nacionalnog programa.

U okviru poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene, donijeti su sljedeći podzakonski akti: **Pravilnik o obrascu dozvole za emisiju gasova sa efektom staklene bašte i načinu vođenja evidencije** („Sl. list CG“, broj 13/21) u cilju daljeg usklađivanja sa Direktivom 2018/410, **Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu verifikacije izvještaja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte** („Sl. list CG“, broj 13/21) u cilju daljeg usklađivanja sa Regulativom (EU) 2018/2067, **Pravilnik o bližim uslovima pristupa mreži za transport ugljendioksida, postupku i kriterijumima za prihvatanje tokova ugljendioksida** („Sl. list CG“, broj 12/21) u cilju daljeg usklađivanja sa Direktivom 2009/31, **Pravilnik o uslovima u pogledu kadra i opreme za pravno lice koje vrši verifikaciju izvještaja o emisiji gasova sa efektom staklene bašte** („Sl. list CG“, broj 12/21) u cilju daljeg usklađivanja sa Regulativom 2018/2067 i **Pravilnik o izmjeni Pravilnika o listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost** („Sl. list CG“, broj 37/21) kao i u oblasti klimatskih promjena i kvaliteta voda. Nadalje, Vlada je 18. II 2021. donijela **Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila u poglavljju 27 - Životna sredina i klimatske promjene**. Planirano je polugodišnje izvještavanje o realizaciji obaveza iz navedenog Akcionog plana. Vlada je 22. IV 2021. proglasila područje Park Prirode Platamuni za prvo morsko zaštićeno područje u Crnoj Gori čime se doprinosi ispunjavanju V završnog mjerila u ovom poglavljju.

U okviru poglavlja 28 - Zaštita potrošača i zdravlja, Vlada je donijela **Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o sadržaju evidencije o podacima iz nadzora i evidencije o žalbama potrošača i njihovom rješavanju** („Sl. list CG“, broj 28/21), kojim se definiše vođenje pomenutih podataka u elektronskoj formi. Donošenje ovog pravilnika ima pozitivne efekte na ispunjenje preostalih obaveza iz ovog poglavlja definisanih I završnim mjerilom. Vlada je 8. IV 2021. donijela **Odluku o utvrđivanju liste organa nadležnih za inspekcijski nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača** („Sl. list CG“, broj 53/21). Novom Odlukom je utvrđena sveobuhvatnija lista nadležnih organa, koja sada, pored inspekcijskih organa, obuhvata i samostalne organizacije i nezavisna pravna lica iz sektora finansijskih usluga, telekomunikacija, energetike, medija, vazdušnog saobraćaja i komunalnih usluga. Donošenje pomenute Odluke će pozitivno djelovati na ispunjenje preostalih obaveza definisanih I završnim mjerilom u ovom poglavljju.

U okviru poglavlja 29 – Carinska unija, Vlada je 11. III 2021. donijela **Uredbu o carinskoj tarifi za 2021. godinu**. Uredbom se usklađuje visina carinskih stopa s obavezama preuzetim u okviru Svjetske trgovinske organizacije i drugim međunarodnim ugovorima koje je zaključila Crna Gora, a osnovne izmjene za 2021. odnose se na smanjenje carinskih stopa i izmjenu nomenklature.

U okviru poglavlja 32 – Finansijski nadzor, kada je u pitanju I završno mjerilo, Vlada je 17. VI 2021. usvojila **Konsolidovani izvještaj o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru Crne Gore za 2020.**

U okviru poglavlja 33 – Finansijske i budžetske odredbe, Vlada je 31. III 2021. utvrdila **Predlog zakona o budžetu za 2021. godinu**, koji je Skupština donijela 17. VI 2021. Zakon je objavljen u Službenom listu broj 70/21.

1.2 Pregovori u pregovaračkim poglavljima 23 i 24

U periodu 25-29. I 2021. održana je **peer review misija Evropske komisije na temu integrisanog upravljanja granicom**. Misiju je predvodio nezavisni ekspert iz Finske, a cilj misije je bila procjena kapaciteta Crne Gore za upravljanje granicom na strateškom, političkom, upravljačkom, administrativnom i operativnom nivou.

Vlada je 3. II 2021. i 26. III 2021. donijela **Odluke o izmjeni Odluke o Nacionalnom savjetu za borbu protiv korupcije na visokom nivou** („Sl. list CG“, br. 11/21 i 34/21), kojima se u tekst Odluke o Nacionalnom savjetu za borbu protiv korupcije na visokom nivou („Sl. list CG“, broj 125/20) unose izmjene tehničke prirode. Konstitutivna sjednica Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou održana je 17. II 2021.

Vlada je 4. II 2021. donijela **Odluku o Savjetu za vladavinu prava** („Sl. list CG“, broj 13/21), kojom je utvrđen sastav i način rada Savjeta za vladavinu prava, kao privremenog radnog tijela Vlade. Savjet za vladavinu prava čine predsjednik (predsjednik Vlade), zamjenici predsjednika (ministar unutrašnjih poslova i ministar pravde, ljudskih i manjinskih prava) i osam članova (glavni pregovarač Crne Gore s Evropskom unijom, član Pregovaračke grupe za poglavlja 23 i 24, predsjednik Vrhovnog suda, predsjednik Sudskog savjeta, vrhovni državni tužilac, glavni specijalni tužilac, direktor Uprave policije i direktor Agencije za sprječavanje korupcije). Konstitutivna sjednica Savjeta za vladavinu prava održana je 12. II 2021.

Vlada je 26. III 2021. donijela **Odluku o izmjeni i dopunama Odluke o Savjetu za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija** („Sl. list CG“, broj 36/21), u cilju usklađivanja s Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list CG“, br. 118/20, 121/20, 1/21, 2/21, 29/21, 34/21, 41/21) i sticanja uslova za donošenje izmjene Rješenja o imenovanju Savjeta za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija.

U periodu 6-9. IV 2021, posredstvom TAIEX instrumenta, održana je **ekspertska misija na temu Predloga zakona o obradi podataka o putnicima u vazдушnom saobraćaju u cilju sprečavanja, otkrivanja i vođenja krivičnog postupka za krivična djela, djela terorizma i druga teška krivična djela – PNR.**

U periodu 12-16. IV 2021. održana je **peer review misija Evropske komisije na temu funkcionisanja Agencije za sprječavanje korupcije**, koju su predvodili nezavisni eksperti iz Francuske, Rumunije i Slovenije. Fokus misije bio je na sveobuhvatnoj procjeni dosadašnjeg napretka Crne Gore u oblasti prevencije korupcije, s posebnim osvrtom na sve aspekte djelovanja i dosadašnje rezultate Agencije za sprječavanje korupcije.

Evropska komisija je 30. V 2021. objavila **Nezvanični radni dokument (Non-pejper) o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori**, u kojem su konstatovane oblasti u kojima je došlo do napretka i evidentirane oblasti na čijem je poboljšanju potrebno dalje raditi. Prioritet za dalji sveukupni napredak u pristupnim pregovorima ostaje ispunjavanje privremenih mjerila zadatih u poglavljima 23 i 24. Kao što je predviđeno Novom metodologijom, nijedno novo poglavlje ne bi trebalo biti zatvoreno prije nego što Crna Gora postigne ovaj cilj.

Vlada je 3. VI 2021. donijela **Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost** („Sl. list CG“, broj 67/21), čime su stvoreni uslovi za kompletiranje pregovaračke strukture i ubrzanje pregovaračkog procesa u ovom poglavlju.

2. Politički dijalog Crne Gore s Evropskom unijom

Izvještajni period obilježio je nastavak borbe Crne Gore i drugih evropskih država s pandemijom virusa COVID-19. Uz poštovanje propisanih epidemioloških mjera, održan je značajan broj sastanaka crnogorskih zvaničnika s zvaničnicima država članica Evropske unije (EU) i predstavnicima institucija Unije. Određen broj sastanaka održan je u online formatu. Sa pozicije procesa pregovora za članstvo u Evropskoj uniji, važno je istaći održavanje Međuvladine konferencije Evropske unije i Crne Gore koja je održana u Luksemburgu 23. VI 2021, kao prva politička konferencija od primjene nove metodologije na kojoj je učestvovala crnogorska delegacija na čelu s premijerom **Zdravkom Krivokapićem**.

Predsjednik Crne Gore, Milo Đukanović

Među sastancima koje je tokom izvještajnog perioda predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović** održao s zvaničnicima država članica EU i predstavnicima institucija EU izdvaja se susret predsjednika s specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograda i Prištine i druga regionalna pitanja na Zapadnom Balkanu **Miroslavom Lajčakom**, koji je održan 5. III 2021.

Specijalni predstavnik EU Lajčak je naglasio očekivanje Brisela da Crna Gora očuva politiku saradnje i usaglašavanja s politikama i stavovima EU, uključujući i kroz konsultacije u definisanju zakonskih propisa i usaglašavanje s mišljenjem Venecijanske komisije. Lajčak je tokom izvještajnog perioda imao sastanke i s ostalim crnogorskim zvaničnicima: premijerom **Zdravkom Krivokapićem**, predsjednikom Skupštine **Aleksom Bečićem** i ministrom vanjskih poslova **Đorđem Radulovićem**. U prvoj polovini 2021. predsjednik Crne Gore Đukanović sastao se 9. II 2021. s ministrom vanjskih poslova Slovačke **Ivanom Korčokom**. Tokom sastanka, predsjednik **Đukanović** je upoznao sagovornika s aktuelnim prilikama u Crnoj Gori nakon parlamentarnih izbora i izrazio očekivanje da će nova Vlada u potpunosti slijediti dosadašnji strateški put Crne Gore u EU i NATO. Nadalje je održan sastanak s predsjednikom Republike Slovenije **Borutom Pahorom** koji je posjetio Crnu Goru 5. V 2021. u okviru priprema za samit Brdo-Brioni Proces u Sloveniji. Predsjednik Đukanović se sastao 7. V 2021. s ministrom vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske **Gordanom Grlićem Radmanom**, koji je prenio punu spremnost za dalju saradnju, pomoć i dijeljenje iskustava na ekspertskom planu, posebno u poglavljima 23 i 24, i drugim važnim oblastima. 10. V 2021. predsjednik je otputovao u zvaničnu posjetu Mađarskoj gdje se sastao s predsjednikom **Janošem Aderom** (*János Áder*), predsjednikom Parlamenta **Laslom Koverom** (*László Kövér*) i predsjednikom Vlade Mađarske **Viktorom Orbanom** (*Viktor Orbán*), tokom kojih je istakao da će Crna Gora iz iskustva kohabitacije izaći bogatija za viši nivo demokratske kulture i ostati čvrsto na strateškom evropskom i evro-atlanstkom kolosjeku. Sagovornici su razmijenili iskustva u borbi sa pandemijom i pozdravili kvalitet bilateralnih odnosa dvije države, posebno u ekonomiji, koji su utemeljeni na povjerenju i otvorenosti. Predsjednik **Đukanović** je 12. V 2021. putem video poziva razgovarao s predsjednicom Grčke **Katerinom Sakelaropulu** (*Katerina Sakellaropoulou*), tokom kojeg je ocijenjen kvalitet međudržavnih odnosa, ali i potreba da se Zapadnom Balkanu da kontinuiran podsticaj sa evropske strane, kako bi se zaokružio proces ujedinjenja Evrope, čime bi Evropa pomogla i sebi i regionu. On je 16. V 2021. otputovao u Ljubljano gdje učestvovao na samitu Brdo-Brioni Procesu. 18. V 2021. boravio je u Briselu povodom sastanka lidera Zapadnog Balkana, koji je bio odlična prilika da se razgovara o dva aspekta odnosa Zapadnog Balkana i EU - geopolitičkom i realizaciji razvojnog okvira EU prema ZB. Tom prilikom se ponovo susreo s **Miroslavom Lajčakom**, specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograda i Prištine i ostala regionalna pitanja. 26. V 2021. održao je sastanak s predsjedavajućom OEBS-om i ministarkom vanjskih poslova Kraljevine Švedske **An Linde** (*Ann Linde*), koja je boravila u posjeti Crnoj Gori, a koja je tom prilikom istakla kontinuiranu podršku Švedske evropskoj integraciji Crne Gore i posvećenost naporima da se obezbijedi da zemlje kandidati, među kojima Crna Gora prednjači, postanu države članice.

Predsjednik Vlade, Zdravko Kirvokapić

Tokom učešća na NATO samitu, 14. i 15. VI 2021, predsjednik Vlade se susreo s

francuskim predsjednikom **Emanuelnom Makronom** (*Emmanuel Macron*), njemačkom kancelarkom **Angelom Merkel**, premijerom Grčke **Kirijakosom Micotakisom** (*Kyriakos Mitsotakis*), premijerom Španije **Pedrom Sančezom** (*Pedro Sánchez*), premijerom Holandije **Markom Ruteom** (*Mark Rutte*), premijerom Luksemburga **Gzavijerom Betelom** (*Xavier Bettel*), portugalskim premijerom **Antonijom Koštom** (*Antonio Costa*), premijerom Slovenije **Janezom Janšom**, predsjednicom Slovačke **Suzanom Čaputovom** (*Zuzana Čaputova*), kao i s predsjednikom Hrvatske **Zoranom Milanovićem**. Tokom zvaničnih posjeta Briselu premijer se sastao i s šefom evropske diplomatije **Dozepam Boreljom** (*Josep Borrell*), predsjednikom Evropskog parlamenta **Davidom Sasolijem** (*David Sassoli*) i evropskim komesarom za proširenje i susjedsku politiku **Oliverom Varheljijem** (*Olivér Várhelyi*).

Predsjednik Vlade **Krivokapić** održao je 27. I 2021. online video sastanak s austrijskim kancelarom **Sebastijanom Kurcom** (*Sebastian Kurz*). Austrijski kancelar Kurc poručio je da ga raduje stav nove Vlade da se obračuna s kriminalom i korupcijom, uz ocjenu da je to dobra vijest i za austrijske i druge strane investitore, koji su voljni da ulažu u Crnu Goru. Predsjednik Vlade Krivokapić je 11. II 2021, putem video linka, razgovarao s njemačkom kancelarkom **Angelom Merkel**. Savezna kancelarka Merkel je pozdravila opredijeljenost Vlade za regionalnu saradnju i ponovila da će Njemačka ostati pouzdan partner Crne Gore na putu evropske integracije. Sastanak s specijalnim predstavnikom EU za Zapadni Balkan i dijalog Beograda i Prištine **Miroslavom Lajčakom** održan je 4. III 2021. Lajčak je istakao da bez obzira na sve izazove sa kojima se EU trenutno suočava, ostaju dosljedni politici proširenja EU, a Crna Gora je najnaprednija u tom procesu i treba da zadrži status lidera. Poručio je da je značajan adut Crne Gore puna usklađenost sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU te ukazao da prioritet Vlade treba da budu mjerljivi rezultati u poglavljima 23 i 24. Predsjednik Vlade se 9. II 2021. sastao s ministrom vanjskih poslova Slovačke **Ivanom Kročokom**, a 29. III 2021. s ministrom vanjskih poslova Republike Italije **Luidijem Di Majom** (*Luigi Di Maio*). S komesarom **Varheljijem** je telefonski razgovarao 1. IV 2021. kada je bilo riječi o kapitalnim projektima koji su od velike važnosti za Crnu Goru, kao i o saradnji u cilju suzbijanja pandemije COVID-19 i pomoći EU Crnoj Gori i Zapadnom Balkanu da odgovore na taj izazov. Dodatno, tokom novog susreta u Podgorici 4. V 2021. evropski komesar za proširenje istakao je značaj nove metodologije pregovora, poručivši da EU očekuje od Crne Gore napredak u oblasti vladavine prava, koja će, kako je naglasio, biti u posebnom fokusu evropskih partnera. Posebno važno za proces pregovora Crne Gore je održavanje Međuvladine konferencije Evropske unije i Crne Gore u Luksemburgu 23. VI 2021, na kojoj je učestvovala crnogorska delegacija na čelu s premijerom **Krivokapićem**, a tokom koje su održani sastanci s šefom evropske diplomatije **Dozepam Boreljom**, koji je poručio da Zapadni Balkan ostaje u vrhu strateških prioriteta EU, kao i s predsjednikom Vlade Velikog Vojvodstva Luksemburg, **Gzavijeom Betelom** koji je kazao da je Luksemburg prijatelj Crne Gore i da je podržava u integracionom procesu. 6. V

2021. bilježi se sastanak premijera s ministrom vanjskih poslova i trgovine Mađarske, **Piterom Sijartom** (*Péter Szijjártó*). Predsjednik Vlade **Krivokapić**, potpredsjednik Vlade **Abazović**, predsjednik Skupštine **Bečić** i ministar vanjskih poslova **Radulović** su 7. V 2021. imali sastanke s ministrom vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske **Goranom Grlićem Radmanom**. Predsjednik Vlade **Zdravko Krivokapić** je 10. V 2021. razgovarao putem video linka s francuskim predsjednikom **Emanuelom Makronom** tokom kojeg je istakao da posebno cijeni iskazanu spremnost Francuske da podrži reformske procese u Crnoj Gori i ispunjavanje obaveza iz zahtjevne evropske pregovaračke agende. Osim evrointegracija, na sastanku su u fokusu bili bilateralni odnosi, regionalna saradnja i epidemiološka situacija. Premijer je potom u periodu 12-14. V 2021. boravio u zvaničnoj posjeti Grčkoj, gdje je učestvovao na Delfi ekonomskom forumu i tom prilikom se susreo s najvišim zvaničnicima Grčke – predsjednicom države **Katerinom Sakeropulu**, predsjednikom Parlamenta **Konstantinosom Tasulasom** (*Konstantinos Tasoulas*), predsjednikom Vlade **Kirijakosom Micotakisem**, ministrom za razvoj i investicije **Adonisom Georgiadisom**, kao i s specijalnim predstavnikom Evropske unije za dijalog Beograd – Priština i druga regionalna pitanja Zapadnog Balkana, **Miroslavom Lajčakom**. U okviru dvodnevne posjete Crnoj Gori ministarke vanjskih poslova Švedske i predsjedavajuće OEBS-a **An Linde**, premijer **Krivokapić** je 25. V 2021. upriličio susret, kojem su prisustvovali i predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić**, potpredsjednik Vlade **Dritan Abazović** i ministar vanjskih poslova **Đorđe Radulović**, a tokom kojeg je gošća afirmativno ocijenila i potvrdila lidersku poziciju Crne Gore u pregovorima sa EU, koja se pokazala i tokom nedavno pokazane spremnosti Vlade da vodi otvoren i transparentan proces u donošenju novih ili inoviranih zakonskih rješenja, uz poziv za dijalog svim zainteresovanim političkim grupacijama u Skupštini. Među sastancima premijera **Krivokapića** izdvaja se i prva radna posjeta Republici Sloveniji, 28. V 2021, tokom koje se sastao s predsjednikom Republike Slovenije **Borutom Pahorom**, predsjednikom Državnog zbora **Igorom Zorčićem** i predsjednikom Vlade **Janezom Janšom**. Na sastancima je ocijenjeno da će posjeta premijera Crne Gore Sloveniji dati impuls snaženju ukupne saradnje, prevashodno ekonomske, te da će Slovenija nastaviti da pruža političku i ekspertsku podršku kako bi Crna Gora postala prva sljedeća članica EU. Sagovornici su se saglasili da iako Vlada vodi pregovarački proces, sve grane vlasti moraju dati jednak doprinos procesu. Sastanak s predsjednikom Državnog zbora **Igorom Zorčićem** je upriličen i tokom njegove zvanične posjete Crnoj Gori 17. VI 2021. Premijer se tokom Samita o Zapadnom Balkanu 18. VI 2021. u Beču sastao s predsjednikom Nacionalnog savjeta parlamenta Austrije **Wolfgangom Sobotkom** (*Wolfgang Sobotka*) i ponovo s austrijskim kancelarom **Sebastjanom Kurcom**. Na sastancima je konstatovano da je Vlada prvenstveno posvećena građanima, a samim tim i jačanju vladavine prava i borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, te da će Austrija nastaviti da svesrdno podržava evropski put Crne Gore.

Predsjednik Skupštine Aleksa Bečić

Predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić** se 5. III 2021. sastao s specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograd-Priština i druga regionalna pitanja Zapadnog Balkana **Miroslavom Lajčakom**. Ključna poruka sastanka je da je Crna Gora u najboljoj poziciji da postane dio evropske porodice te da je zajednički interes da napravimo napredak kada je u pitanju pregovarački proces, zbog čega je važno da Crna Gora ostane u potpunosti posvećena postizanju cilja članstvu u Evropskoj uniji. Predsjednik Skupštine **Bečić** održao je 19. I 2021. online sastanak s predsjednikom Državnog zbora Republike Slovenije **Igorom Zorčičem**. U svjetlu predsjedavanja Slovenije Savjetu Evropske unije, Zorčič je naglasio da će Republika Slovenija nastaviti da pruža podršku Crnoj Gori u daljem procesu evropskih integracija te da će Zapadni Balkan biti među prioritetima budućeg predsjedavanja, uz ocjenu da Evropska unija neće biti kompletna bez zemalja našeg regiona. Predsjednik Skupštine je 16. II 2021. virtuelnim putem razgovarao s predsjednikom Nacionalnom savjeta Republike Austrije **Volfgangom Sobotkom**. Sobotka je izrazio očekivanje da će parlamentarna bilateralna biti produbljena u predstojećem periodu te iskazao posebno interesovanje za aktuelna politička dešavanja, uz ocjenu da je Crna Gora na nedavnim izborima pokazala demokratsku zrelost, kao i da svi politički akteri u postojećoj kohabitaciji treba da kontinuirano sarađuju. 29. III 2021. sastao se s ministrom vanjskih poslova i međunarodne saradnje Republike Italije **Luidijem di Majom**. Ključna poruka sastanka je da će sadržajna i intenzivna komunikacija na bilateralnom i multilateralnom planu u značajnoj mjeri uticati na brojne procese od obostranog interesa, naročito na evropsku perspektivu Crne Gore. Predsjednik Skupštine je 10. V 2021. učestvovao u onlajn formatu, na Konferenciji predsjednika parlamenata zemalja EU, koju je organizovao Donji i Gornji dom parlamenta Savezne Republike Njemačke. Tom prilikom održao je i bilateralne sastanke s evropskim kolegama, predsjednikom Predstavničkog doma Italije **Robertom Fikom** (*Roberto Fico*), predsjednicom Predstavničkog doma Kraljevine Belgije **Elijan Tilije** (*Eliane Tillieux*), predsjednikom Parlamenta Švedske **Andreasom Norlenom** i predsjednikom Predstavničkog doma Malte **Andelom Farudijem** (*Angelo Farrugia*). Najvažnije poruke tokom pomenutih susreta bile su usmjerene na nastavak posvećenosti Crne Gore vanjskopolitičkim prioritetima. Nedugo zatim, 20. V 2021. predsjednik Skupštine se u online formatu sastao s predsjednicom Predstavničkog doma Kraljevine Belgije **Elijan Tilije**, koja je tom prilikom istakla da je Crna Gora u predvodničkoj poziciji u odnosu na druge zemlje Zapadnog Balkana, kao i da pregovori moraju biti strogi ali pošteni, isključivo na osnovu individualnih postignuća. Devetnaesti sastanak Parlamentarnog odbora Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje (POSP) održan je u virtuelnom formatu 3. VI 2021, a njime su zajednički kopredsjedavali predsjednik Skupštine Crne Gore **Aleksa Bečić** i predsjedavajući delegacije Evropskog parlamenta u POSP-u **Vladimir Bilčik**. Sastanak je bio prilika da parlamentarci razmijene mišljenja o stanju pristupnih pregovora i odnosa između Evropske unije i Crne Gore, uz osvrt i na situaciju u vezi sa COVID-om-19 i njenim posljedicama, te o napretku u

oblasti vladavine prava, uključujući slobodu medija, reformu pravosuđa i borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije. Predsjednik Skupštine se 17. VI 2021. sastao s predsjednikom Državnog zbora Republike Slovenije **Igorom Zorčićem** tokom njegove zvanične posjete Crnoj Gori i tom prilikom je naglašeno da Slovenija nastavlja da pruža podršku evropskom putu Crne Gore, te da slovenačka iskustva u procesu mogu biti od značajne pomoći. Predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić** je 28. VI 2021. na poziv predsjednika Evropskog parlamenta **Davida Sasolija**, učestvovao na Samitu predsjednika Evropskog parlamenta i predsjednika parlamenta država Zapadnog Balkana u Briselu. Tom prilikom se sastao s kopredsjedavajućim Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (POSP) **Vladimirom Bilčikom**, izvjestiocem Evropskog parlamenta za Crnu Goru **Toninom Piculom**, kao i s specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograd-Priština i druga regionalna pitanja Zapadnog Balkana **Miroslavom Lajčakom**. U okviru ove zvanične posjete Kraljevini Belgiji, predsjednik Skupštine sastao se i s predsjednicom Senata Belgije **Stefani Dos** i predsjednicom Predstavničkog doma Belgije **Elijan Tilije**.

Ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović

Od sastanaka koje je tokom izvještajnog perioda imao ministar vanjskih poslova **Đorđe Radulović** izdvajaju se sastanci s specijalnim predstavnikom EU za Zapadni Balkan i dijalog Beograda i Prištine **Miroslavom Lajčakom**, kao i odvojeni susreti sa njemačkim saveznim ministrom za vanjske poslove **Hajkom Masom** (*Heiko Maas*) i s vanjskopolitičkim savjetnikom njemačke kancelarke **Janom Hekerom** (*Jan Hecker*), tokom posjete Berlinu u periodu od 14-16. I 2021. Ministar Mas je istakao da je obezbjeđivanje društvenog i institucionalnog konsenzusa ključno za sprovođenje reformi, te da, u tom smislu, Crna Gora, kao lider u procesu evropske integracije, ima posebnu odgovornost. Naglasio je da Crna Gora, dok god predano radi na kvalitetnom sprovođenju reformi, posebno u oblastima 23 i 24, može računati na nedvosmislenu podršku SR Njemačke. Tokom sastanka s vanjskopolitičkim savjetnikom Hekerom, akcentovan je značaj Berlinskog procesa, kao važnog impulsa politici proširenja Zapadnog Balkana. Sagovornici su ocijenili da će sprovođenje reformi u ključnim oblastima doprinijeti cjelokupnoj stabilizaciji regiona koji predstavlja važan segment evropskog sistema bezbjednosti. Takođe, izdvaja se razgovor koji je ministar Radulović imao 1. III 2021. u online formatu s državnim ministrom za Evropu u Saveznom ministarstvu vanjskih poslova Njemačke **Mihaelom Rotom** (*Michael Roth*). Rot je naglasio da je SR Njemačka posvećena evropskim aspiracijama Crne Gore i Zapadnog Balkana, kao i jačanju veza naših društava i naroda. Njemački ministar je istakao da Crna Gora predstavlja primjer na Zapadnom Balkanu te da cijene posvećenost naše države jačanju vladavine prava, demokratije i medijskih sloboda. Ministar **Radulović** razgovarao je 24. II 2021. s evropskim komesarom za susjedsku politiku i proširenje **Oliverom Varhelijem**, putem telekonferencijskog poziva. Komesar je pozdravio dosadašnje napore Crne Gore i istakao da

evropski partneri očekuju da potrebne reforme budu sprovedene konzistentnije u cilju ispunjavanja svih obaveza koje proističu iz pregovaračkog procesa. On je posebno ukazao na značaj parlamentarnog dijaloga i pravosudnih reformi za nastavak procesa evropske integracije. Uoči sastanka šefova diplomatija zemalja članica NATO, ministar **Radulović** razgovarao je 23. III 2021. u Briselu, u odvojenom susretu, s specijalnim predstavnikom EU za Zapadni Balkan i dijalog Beograda i Prištine **Miroslavom Lajčakom**. Na sastanku je naglašena važnost evropskih integracija i proširenja kao najuspješnije politike Evropske unije, koja ima transformativni karakter za države Zapadnog Balkana. Lajčak je istakao da Crna Gora predstavlja „primjer odgovornog odnosa prema evropskoj integraciji i regionalnom dijalogu“, te izrazio uvjerenje da će nastaviti sa uspješnim sprovođenjem politika u cilju što skorijeg članstva u EU. Nadalje ministar vanjskih poslova **Radulović** je imao i sljedeće sastanke s zvaničnicima država članica EU i predstavnicima institucija EU: telefonski razgovor s zamjenikom direktora Evropske službe za vanjske poslove (EEAS) **Markom Makovcem** 19. I 2021, sastanak s ministrom vanjskih i evropskih poslova Slovačke Republike **Ivanom Korčokom** 9. II 2021, telefonski razgovor s direktorkom za Zapadni Balkan, Tursku i Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske u Evropskoj službi za vanjske poslove (EEAS) **Angelinom Ajnhorst** (*Angelina Eichhorst*) 11. II 2021, telefonski razgovor s saveznim ministrom za evropske i vanjske poslove Republike Austrije **Aleksandrom Šalenbergom** (*Alexander Schallenberg*) 17. II 2021, sastanak s ministrom vanjskih poslova i trgovine Mađarske **Peterom Sijartom** (*Péter Szijjártó*) 26. II 2021. i sastanak s ministrom vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske **Gordanom Grlićem Radmanom** 23. III 2021. Tokom posjete Briselu 24. III 2021. na marginama sastanka ministara vanjskih poslova NATO država članica ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović je, u odvojenim susretima, razgovarao sa šefom diplomatije Finske **Pekom Havistom** (*Pekka Haavisto*), generalnim sekretarom Evropske službe za vanjske poslove (EEAS) **Stefanom Saninom** (*Stefano Sannino*) i evropskim komesarom za krizni menadžment **Janezom Lenarčićem**. Takođe, ministar vanjskih poslova je održao sastanak sa ministrom vanjskih poslova i međunarodne saradnje Republike Italije **Luidijem di Majom** (*Luigi Di Maio*) 29. III 2021. 8. IV 2021. u online formatu ministar Radulović sastao se s državnom sekretarkom za evropske poslove u Ministarstvu vanjskih poslova Republike Portugal, **Anom Paulom Zakarijas** (*Ana Paula Zacarias*), kao i s specijalnim predstavnikom Evropske unije za Zapadni Balkan i dijalog Beograda i Prištine, **Miroslavom Lajčakom**. Posebno je potrebno istaći trodnevnu posjetu Parizu od 18. IV 2021, tokom koje se ministar **Radulović** susreo s državnim sekretarom za Evropu u Ministarstvu za Evropu i vanjske poslove Republike Francuske **Klemanom Bonom** (*Clément Beaune*), savjetnicom za kontinentalnu Evropu i Tursku u Kabinetu predsjednika Francuske **Izabel Dimon**, ministarkom visokog obrazovanja, istraživanja i inovacija **Frederikom Vidal** (*Frédérique Vidal*), ministarkom odbrane Republike Francuske **Florens Parli** (*Florence Parly*) i predstavnicima Senata. Tokom sastanaka je istaknuto da je Crna Gora u središtu Zapadnog Balkana, kao neodvojivog dijela Evrope, i da za nas ne postoji alternativa članstvu u EU, a da će Francuska, sa druge

strane, podržati svaku inicijativu koja doprinosi unapređenju pravnog ambijenta, kao osnove za društveno-ekonomski razvoj. Ministar **Radulović** boravio je 23. IV 2021. i u zvaničnoj posjeti Grčkoj na poziv ministra vanjskih poslova **Nikosa Dendijasa**. Tokom posjete, osim s svojim domaćinom, ministar se sastao i s ministrom nacionalne odbrane Republike Grčke **Nikolaosom Panajotopulosom** (*Nikolaos Panagiotopoulos*), predsjednikom Stalnog odbora za nacionalnu odbranu i spoljne poslove u Skupštini Republike Grčke **Konstantinosom Gkioulekasom** i gradonačelnikom Atine **Kostasom Bakojanisem** (*Kostas Bakoyannis*). Tokom razgovora je ocijenjeno da Grčka dokazani partner i bliski susjed, te promoter evropske perspektive, koja se ogleda u kontinuiranoj političkoj i ekspertskoj podršci Crnoj Gori. Prijateljski i saveznički odnosi temelje se na intenzivnom političkom dijalogu i sadržajnoj saradnji, kao i čvrstom opredjeljenju da ojačamo naše ekonomske veze. Tokom telefonskog razgovora ministra s državnim ministrom za Evropu u Saveznom ministarstvu vanjskih poslova Njemačke **Mihaelom Rotom** (*Michael Roth*) 30. IV 2021. ocijenjeno je da je Njemačka dokazani prijatelj i saveznik Crne Gore i da možemo računati na njenu podršku u procesu reformi i savladavanja svih izazova na evropskom putu. Ministar Radulović se 6. V 2021. susreo u Podgorici s šefom mađarske diplomatije **Peterom Sijartom**. Ministar vanjskih poslova učestvovao je 11. V 2021. na ministarskom sastanku Strategije EU za Jadransko - jonski region (EUSAIR), u okviru Savjeta Jadransko-jonske inicijative (JJI), održanom u online formatu, tokom slovenačkog predsjedavanja ovim tijelom. Tokom online razgovora ministra **Radulovića** s rumunskim šefom diplomatije **Bogdanom Aureskuom** 13. V 2021. zaključeno je da je Rumunija dokazani i istinski prijatelj koji podržava vanjsku politiku Crne Gore u svim njenim aspektima. Ministar **Radulović** je 13. V 2021. imao razgovor s kopredsjedavajućim Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (POSP) **Vladimirom Bilčikom** i generalnim sekretarom Evropske službe za vanjske poslove (EEAS) **Stefanom Saninom** (*Stefano Sannino*), kada je zaključeno da pozitivne poruke susreta ministara vanjskih poslova zemalja članica EU ukazuju na to da Zapadni Balkan ima geostratešku važnost za Evropsku uniju, te da očekujemo ubrzanje pregovaračkog procesa uz jačanje političke dimenzije procesa. Na online sastanku u okviru Berlinskog procesa, 8. VI 2021, na kojem je učestvovao crnogorski ministar s zvaničnicima EU, šefovima diplomatija Zapadnog Balkana i Unije ocijenjeno je da su jačanje regionalne saradnje, pomirenje i stvaranje preduslova za bolji život građana od ključnog značaja u procesu približavanja zemalja Zapadnog Balkana Evropskoj uniji. Na odvojenim sastancima ministra vanjskih poslova **Đorđa Radulovića** s poslanikom Evropskog parlamenta **Toninom Piculom** i poslanikom Evropskog parlamenta **Dejvidom MekAlisterom** (*David McAllister*), koji su održani 15. VI 2021. u Briselu, konstatovano je da će održavanjem Međuvladine konferencije za Crnu Goru EU poslati jasan politički signal da proces proširenja ostaje visoko na listi njenih prioriteta. Na marginama sastanka šefova diplomatija SEECIP, ministar **Radulović** se 17. VI 2021. susreo s slovenačkim kolegom - šefom diplomatije **Anžom Logarom**. Tokom susreta ministra vanjskih poslova **Đorđa Radulovića** s **Fernandom Andersenom Gimaraesom** (*Fernando Andresen Guimaraes*), diplomatskim

savjetnikom u Kabinetu predsjednice Evropske komisije Ursule fon der Lajen, 21. VI 2021, crnogorska strana je istakla da očekuje da će nova metodologija dati zamah procesu pristupanja, kao i da je Crna Gora spremna da vodi intenzivan dijalog sa Evropskom komisijom i državama članicama u pravcu dinamiziranja pregovora. Ministar **Radulović** je takođe 28. VI 2021. učestvovao na sastanku šefova diplomatija država članica Višegradske grupe (V4) i Zapadnog Balkana u Poznanju, na poziv poljskog ministra vanjskih poslova **Zbignjeva Raua** (*Zbigniewa Raua*).

3. Osvrt na oblasti interesovanja Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje

Izborna zakonodavstvo

Skupština je 31. III 2021. formirala **Odbor za sveobuhvatnu izbornu reformu** imenovanjem predsjednika, zamjenika i članova odbora.¹ Odbor je 14. IV 2021. održao prvu sjednicu i donio odluku da se formiraju **četiri Radne grupe** koje će raditi na zakonima koji su definisani članom 4 Odluke o obrazovanju Odbora. Druga sjednica Odbora za sveobuhvatnu izbornu reformu održana je 22. IV 2021. na kojoj su izabrani članovi četiri Radne grupe. Nadležnost **prve Radne grupe** je definisanje predloga Zakona o izboru odbornika i poslanika, definisanje rješavanja načina održavanja lokalnih izbora u svim jedinicama lokalne samouprave u jednom danu, jačanje sveukupnih kapaciteta i profesionalizma Državne izborne komisije.² Nadležnost **druge Radne grupe** je definisanje predloga Zakona o biračkom spisku i predloga Zakona o registrima prebivališta i boravišta.³ U opisu nadležnosti **treće Radne grupe** je definisanje predloga Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i jačanje sveukupnih kapaciteta, profesionalizma i transparentnosti Agencije za sprečavanje korupcije.⁴ Nadležnost **četvrtne Radne grupe** je analiza primjene Zakona o ličnoj karti i Zakona o crnogorskom državljanstvu, uz eventualnu pripremu predloga izmjena i dopuna ukoliko se ispostave korisnim i neophodnim za realizaciju postavljenih ciljeva, i definisanje predloga kodeksa etičkog ponašanja u izbornim

¹ Odbor čini sedam članova iz parlamentarne opozicije i većine. Za predsjednika Odbora izabran je Strahinja Bulajić (DF), a za njegovog zamjenika Predrag Sekulić (DPS). Pored predsjednika i zamjenika u Odboru su i Predrag Bulatović (ZBCG), Branka Bošnjak (PzP), Momo Koprivica (Mir je naša nacija), Danilo Šaranović (Mir je naša nacija), Miloš Konatar (Crno na bijelo), Dragan Vukić (SNP), Draginja Vuksanović Stanković (SDP), Daliborka Pejović (DPS), Jovanka Laličić (DPS), Boris Mugoša (SD), Kenana Strujić Habrić (BS) i Genci Nimanbegu (Forca).

² Za predsjednika prve radne grupe je izabran Danilo Šaranović (Demokrate), a za članove Predrag Bulatović (DF), Dragan Vukić (SNP), Boris Mugoša (SD), Genci Nimanbegu (Albanska lista) i Kenana Strujić - Harbić (BS).

³ Za predsjednicu druge radne grupe izabrana je Branka Bošnjak (DF), a za članove Momo Koprivica (Demokrate), Miloš Konatar (URA), Jovanka Laličić (DPS), Kenana Strujić- Harbić (BS) i Draginja Vuksanović Stanković (SDP).

⁴ Radnom grupom rukovodiće poslanica DPS-a Daliborka Pejović, a članovi će biti Branka Bošnjak (DF), Momo Koprivica (Demokrate), Miloš Konatar (URA) i Genci Nimanbegu (Albanska lista) i Jovanka Laličić (DPS).

kampanjama.⁵ U nadležnosti sve četiri radne grupe je i implementacija preporuka iz izvještaja Evropske komisije o napretku i implementacija svih preporuka iz izvještaja OEBS/ODIHR misija. Treća sjednica Odbora za sveobuhvatnu izbornu reformu održana je 27. V 2021, dok je četvrta sjednica održana 14. VI 2021.

Prva sjednica druge Radne grupe održana je 29. IV 2021. na kojoj je razmotrena i dogovorena metodologija rada, kao i dalje aktivnosti. Druga sjednica Radne grupe održana je 6. V 2021. na kojoj su članovi započeli rad na Zakonu o registrima prebivališta i boravišta. Treća sjednica održana je 17. V 2021.

Prva sjednica četvrte Radne grupe održana je 5. V 2021. Druga sjednica četvrte Radne grupe održana je 12. V 2021. na kojoj je započeta analiza Zakona o crnogorskom državljanstvu. Treća sjednica Radne grupe održana je 19. V 2021. na kojoj nastavljen rad na analizi Zakona o crnogorskom državljanstvu.

Pravosuđe i borba protiv korupcije i organizovanog kriminala

U oblasti pravosuđa, Vlada je 16. II 2021. dostavila Venecijanskoj komisiji (VK) na mišljenje set tužilačkih zakona: **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu i Predlog zakona o Tužilaštvu za organizovani kriminal i korupciju**. Venecijanska komisija je 20. III 2021. dala mišljenje na tužilačke zakone. Eksperti VK su posebno izrazili zabrinutost zbog predložene transformacije Specijalnog državnog tužilaštva u Tužilaštvo za organizovani kriminal i korupciju, zbog čega su predlagači odustali od namjere donošenja ovog zakona, fokusirajući se samo na izradu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu. Skupština je 27. V 2021. donijela **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu** („Sl. list CG“, broj 59/21). Razlozi za donošenje ovog zakona proizilaze iz potrebe unapređenja rezultata rada Tužilačkog savjeta, ali i kompletnog Državnog tužilaštva, koji se direktno odražavaju na funkcionisanje državno-tužilačke organizacije, ali i na ispunjenje uslova neophodnih za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji. Shodno izmjenama i dopunama, Tužilački savjet će činiti 11 članova, pet iz redova tužilačke organizacije, pet iz redova uglednih pravnika i jedan predstavnik Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava. U junu 2021. Tužilački savjet je odredio **vršioca dužnosti vrhovnog državnog tužioca**. Vlada je 1. IV 2021. donijela **Odluku o izmjenama Odluke o obrazovanju Savjeta za praćenje sprovođenja Strategije reforme pravosuđa 2019–2022**, shodno kojoj će Savjetom predsjedavati ministar pravde, ljudskih i manjinskih prava. Skupština je 17. VI 2021. usvojila **Rezoluciju o genocidu u Srebrenici** („Sl. list CG“, broj 66/21), kojom se najoštrije osuđuje genocid u Srebrenici i svi zločini počinjeni u ratovima na prostoru bivše Jugoslavije te potvrđuje riješenost države Crne Gore, kandidata za članstvo u EU i punopravne članice NATO alijanse, da afirmiše vrijednosti mira

⁵ Četvrtom radnom grupom predsjedavaće Draginja Vuksanović Stanković (SDP), a članovi će biti Predrag Bulatović (DF), Danilo Šaranović (Demokrate), Dragan Vukić (SNP), Daliborka Pejović (DPS) i Boris Mugoša (SD).

i stabilnosti i multietničkog sklada. Istog dana, izglasana je i smjena ministra pravde, ljudskih i manjinskih prava **Vladimira Leposavića** zbog negiranja genocida u Srebrenici.

U dijelu borbe protiv korupcije, Vlada je 28. I 2021. donijela **Rješenje o imenovanju Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou**, u sastavu: dr Dritan Abazović, potpredsjednik Vlade, predsjednik; mr Milojko Spajić, ministar finansija i socijalnog staranja, član; Vanja Čalović Marković, predstavnik NVO, zamjenica predsjednika i Stevo Muk, predstavnik NVO. Za sekretarku Nacionalnog imenuje se Ana Rašović, savjetnica potpredsjednika Vlade Crne Gore za unutrašnju organizaciju i kadrovsku politiku. Vlada je 3. II 2021. donijela **Odluku o izmjeni Odluke o Nacionalnom savjetu za borbu protiv korupcije na visokom nivou** („Sl. list CG“, broj 11/21). Vlada je 25. II 2021. donijela **Rješenje o razrješenju zamjenice predsjednika Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou** („Sl. list CG“, broj 21/21), zbog podnošenja ostavke iz formalnih razloga odnosno zbog imenovanja za rukovoditeljku Stručnog tima Savjeta. Vlada je 26. III 2021. donijela **Odluku o izmjeni Odluke o Nacionalnom savjetu za borbu protiv korupcije na visokom nivou** („Sl. list CG“, broj 34/21), kojom se, u radu stalnih i povremenih radnih grupa tog tijela, omogućava učešće stručnjaka i predstavnika domaćih ili međunarodnih organizacija ili institucija koji nijesu članovi Savjeta.

Konstitutivna sjednica **Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou** održana je 17. II 2021. Prva konferencija za medije Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou održana je 21. IV 2021, na temu dodjele stanova i kredita javnim funkcionerima. Druga konferencija za medije održana je 27. IV 2021. na istu temu. **Memorandum o saradnji između Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou, Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije** potpisan je 21. VI 2021. Potpisivanje ovog memoranduma od višestrukog je značaja u nastavku borbe protiv korupcije na visokom nivou.

U periodu 12-16. IV 2021. održana je **peer review misija Evropske komisije na temu funkcionisanja Agencije za sprječavanje korupcije**, koju su predvodili nezavisni eksperti iz Francuske, Rumunije i Slovenije. Fokus misije bio je na sveobuhvatnoj procjeni dosadašnjeg napretka Crne Gore u oblasti prevencije korupcije, s posebnim osvrtom na sve aspekte djelovanja i dosadašnje rezultate Agencije za sprječavanje korupcije.

U oblasti borbe protiv organizovanog kriminala, Vlada je 4. II 2021. utvrdila **Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova**. Vlada je 1. III 2021. donijela **Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave policije**. Vlada je 29. IV 2021. usvojila **Informaciju o izradi Nacionalne strategije borbe protiv transnacionalnog organizovanog kriminala**, koja bi trebalo da služi kao sveobuhvatna strategija koja se odnosi na sinergiju rada svih službi bezbjednosti i drugih organa i institucija uključenih u borbu protiv organizovanog kriminala. U maju 2021. je od strane nadležnih državnih organa za sprovođenje zakona potpisan **Sporazum o jačanju saradnje**

u oblasti suzbijanja kriminala, koji predstavlja pravni osnov za bezbjednu, visokokvalitetnu i efikasnu razmjenu operativnih i drugih informacija iz oblasti borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, a dodatno predstavlja i preduslov za ispunjenje dva privremena mjerila u poglavlju 24 (mjerila 22 i 23). Skupština je 17. VI 2021. donijela **Zakon o unutrašnjim poslovima** („Sl. list CG“, broj 70/21), koji će doprinijeti transparentnosti rada policije, usklađivanju policijskih praksi s međunarodnim i EU standardima i boljem funkcionisanju Uprave policije i koji, između ostalog, predviđa izlazak Uprave policije iz sistema državne uprave i davanje istoj posebnog statusa unutar Ministarstva unutrašnjih poslova. Istog dana, Skupština je donijela **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma** („Sl. list CG“, broj 70/21), u cilju njegovog usklađivanja s novinama koje predviđa novi Zakon o unutrašnjim poslovima.

U oblasti borbe protiv terorizma, u periodu 6-9. IV 2021, posredstvom TAIEX instrumenta, održana je **ekspertska misija na temu Predloga zakona o obradi podataka o putnicima u vazdušnom saobraćaju u cilju sprečavanja, otkrivanja i vođenja krivičnog postupka za krivična djela, djela terorizma i druga teška krivična djela – PNR**. Vlada je 22. IV 2021. donijela **Uredbu o sektorskim kriterijumima za određivanje kritične infrastrukture**, utvrđenim na osnovu analiza rizika koje su za svaki sektor kritične infrastrukture sačinila ministarstva nadležna za određene sektore, uzimajući u obzir karakteristike tih sektora. Biro za operativnu koordinaciju je 17. VI 2021. donio **Rješenje o imenovanju nacionalnog koordinatora i članova Nacionalnog međuresorskog operativnog tima za suzbijanje nasilnog ekstremizma, terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma**, uzevši u obzir to da je Evropska komisija u svom Nezvaničnom radnom dokumentu o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori iz maja 2021. ukazala na neophodnost što skorijeg imenovanja nacionalnog koordinatora za borbu protiv terorizma, a što je, ujedno, prioritet i u kontekstu implementacije Zajedničkog akcionog plana za borbu protiv terorizma za Zapadni Balkan i mogućeg potpisivanja inoviranog bilateralnog aranžmana između EU i Crne Gore.

U oblasti borbe protiv pranja novca, Vlada je 15. IV 2021. usvojila **Informaciju o potrebi intenziviranja aktivnosti i monitoringa u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma**, kojom je ukazano na ključne segmente borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma, kao i značaj međunarodnih obaveza Crne Gore u ovoj sferi, problemima na ovom putu, planiranim zakonskim rješenjima i strateškim dokumentima te nosiocima aktivnosti shodno važećim propisima. Istog dana, Vlada je usvojila **Izveštaj o radu Sektora za finansijsko-obavještajne poslove Uprave policije u 2020**, u kojem su prikazani statistički podaci koji se odnose na rad Sektora, kao i pregled saradnje ostvarene s drugim nadležnim organima na nacionalnom i međunarodnom nivou.

U oblasti borbe protiv trgovine ljudima, ministar unutrašnjih poslova formirao je 15. III 2021. **Koordinaciono tijelo za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima 2019-2024**, u novom sazivu, a 24. III 2021. održan je prvi sastanak ovog

radnog tijela, koje čine predstavnici pravosudnih organa, organa državne uprave i organa uprave, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, kao i tri organizacije civilnog društva. Na sastanku je usvojen inovirani Poslovnik o radu i razmotrene realizovane aktivnosti shodno Akcionom planu za implementaciju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za 2020, kao i Nacrt akcionog plana za 2021. Vlada je 24. VI 2021. usvojila **III GRETA Izvještaj o implementaciji Konvencije Savjeta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima u Crnoj Gori**, kojim je Grupa eksperata za borbu protiv trgovine ljudima Savjeta Evrope (GRETA) definisala niz zaključaka i preporuka za djelovanje crnogorskih institucija u borbi protiv trgovine ljudima u budućnosti.

Temeljna prava

U dijelu temeljnih prava, Skupština je 5. III 2021. formirala **Ženski klub**, koji čine poslanice svih političkih partija zastupljenih u Skupštini. Sporazum o formiranju Ženskog kluba potpisalo je svih 20 poslanica 27. saziva Skupštine. Ciljevi i principi Kluba su afirmacija rodne ravnopravnosti na svim nivoima odlučivanja; podsticaj ženama za veće učešće u političkom i javnom životu; unapređenje položaja žena u svim sferama društva i podsticaj i unapređenje solidarnosti i humanosti, promovisanje volonterizma i međusobnog pomaganja. Vlada je 26. III 2021. donijela **Odluku o Savjetu za prava djeteta** („Sl. list CG“, broj 34/21), koji predstavlja jedan od ključnih nacionalnih mehanizama za ostvarivanje prava djeteta. Savjet će svoj rad temeljiti na uspostavljanju i kreiranju politika usmjerenih na djecu i mlade. Podnošenjem inicijativa te davanjem stručnih mišljenja i prijedloga, Savjet će doprinositi promociji, prevenciji i zaštiti prava djeteta. Odlukom je propisano da je predsjednik Savjeta potpredsjednik Vlade. Skupština je 27. V 2021. donijela **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti** („Sl. list CG“, broj 59/21), koje predviđaju uvođenje dječijeg dodatka za svu djecu do navršene šeste godine.

Kada je riječ o slobodi vjeroispovijesti, na vanrednoj sjednici Skupštine, koja je održana 20. I 2021, ponovo je usvojen **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica** („Sl. list CG“, broj 8/21), koji je potom, 26. I 2021, potpisan od strane predsjednika države.

Kada je u pitanju sloboda izražavanja i procesuiranje napada na novinare, Vlada je 22. IV 2021. donijela **Odluku o obrazovanju Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija** („Sl. list CG“, broj 53/21). Komisiju čini 12 članova, a za predsjednika je imenovan Mihailo Jovović, novinar ND „Vijesti“. Mandat Komisije traje dvije godine i može biti produžen za još dvije godine, ako Vlada to ocijeni potrebnim. Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija raspisalo je javnu raspravu 4. VI 2021. o inoviranom **Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama**. Skupština je 11. VI 2021. imenovala devet novih članova **Savjeta Radio i**

Televizije Crne Gore (RTCG).⁶

Bilans rezultata – I polovina 2021.

Direktor Portala CDM B.D. podnio je 21. I 2021. prijavu Područnoj jedinici Podgorica protiv NN lica, koje je mu je sa Facebook profila poslalo prijeteću poruku. Nakon što su službenici Odsjeka za borbu protiv kriminala preduzeli mjere i aktivnosti, po nalogu nadležnog tužioca, identifikovana je sporna URL adresa i pribavljeno je obavještenje od njenog korisnika. Dežurni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu obaviješten je o rezultatima preduzetih mjera i aktivnosti koji je naložio da se stvoreni spisi predmeta dostave tužiocu na ocjenu, odluku i pravnu kvalifikaciju.

Izvršni direktor „Skala radija“ S.M. podnio je prijavu, koja je dostavljena ODT Kotor dana 15. I 2021. da su na Facebook stranici tog medija od strane od strane profila sa nazivom M.D.K. i I.A.Ž. ostavljeni komentari uvredljivog i prijetećeg sadržaja. Prikupljenim dokazima je utvrđeno da se ne radi o prijetnjama upućenim na ugrožavanje života ili tijela podnosioca prijave, iz kojeg razloga je odlučeno da se protiv nijednog lica neće pokretati krivični postupak, pa je predmet arhiviran.

Novinarka „Radio slobodna Evropa“ J.Š.K. prijavila je 6. II 2021. službenicima Centra bezbjednosti Nikšić da je pozvana na mobilni telefon od strane lica, koje se predstavilo kao N.M. iz štaba jedne političke partije, prilikom čega je isti upitao da li ona podržava politiku te političke partije u susret izborima u Nikšiću. Ovu telefonsku komunikaciju ista je doživjela kao pritisak na nju i njenu porodicu od strane te političke partije.

Novinarka „Daily pressa“ J.J. je 14. III 2021. u Nikšiću pogođena nepoznatim predmetom od strane lica J.M. Oštećena Jelena Jovanović je zadobila laku tjelesnu povredu. O navedenom događaju obaviješten je dežurni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu u Nikšiću, koji je naložio policijskim službenicima da identifikuju lice koje je nanijelo povrede, prikupe potrebna obavještenja na okolnosti događaja te sa formiranim spisima upoznaju tužioca kako bi izvršio pravnu kvalifikaciju događaja. Nakon sprovedenih izviđajnih radnji Osnovni državni tužilac u Nikšiću je dana 19. IV 2021. podnio optužni predlog Osnovnom sudu u Nikšiću, protiv J.M., zbog krivičnog djela nasilničko ponašanje iz čl. 399 Krivičnog zakonika Crne Gore. Glavni pretres je u toku.

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Pljevljima 23. III 2021. formiran predmet protiv osumnjičenog K.Č. zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti iz čl. 168 st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, na štetu novinara „Vijesti“ S.S. zbog riječi prijeteće sadržine upućenih oštećenom putem Facebook profila 16. III 2021. Osnovni sud u Pljevljima je okrivljenog

⁶ Članovi su: Bojan Baća (predlog Univerziteteta Crne Gore), Žarko Mirković (predlog CANU-a), Naod Zorić (predlog nacionalnih ustanova kulture i NVO), Filip Lazović (predlog Unije poslodavaca), Veselin Drljević (predlozi NVO iz oblasti medija), Milica Špajak, Amina Murić (predlozi NVO), Marijana Camović Veličković (predlog Unije slobodnih sindikata) i Predrag Marsenić (predlog Crnogorskog olimpijskog komiteta).

oglasio krivim zbog ovog krivičnog djela i osudio na kaznu zatvora u trajanju od tri mjeseca.

U Bijelom Polju 20. III 2021. NN lica su grubim vrijeđanjem, vršenjem nasilja, drskim i bezobzirnim ponašanjem ugrozili spokojstvo oštećenog **novinara „Vijesti“ S.S.** i remetili javni red i mir. Izviđaj je još uvijek u toku.

Novinar Nedeljnog lista „Monitor“ E.K. podnio je krivičnu prijavu Upravi policije, koja je dostavljena ODT Podgorica 28. III 2021. protiv Š.D. zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti. Dana 26. IV 2021. podnijet je optužni predlog Osnovnom sudu u Podgorici zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti iz člana 168 stav 1 Krivičnog zakonika Crne Gore.

Novinarka NV „Vijesti“ J.J. je 22. V 2021. dostavila ODT Podgorici krivičnu prijavu protiv P.Đ. zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti iz člana 168 stav 2 Krivičnog zakonika Crne Gore. Postupak je u toku pred Osnovnim sudom u Danilovgradu i čeka se poziv za glavni pretres.

Osnovni sud u Kotoru je imao u radu predmet protiv okrivljenog lica M.A zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti iz čl. 168 st. 2 u vezi st. 1 KZ CG, u kojem su oštećeni novinar **D.Š, urednik i vlasnik medija Antena M i kolumnista portala Antena M, D.B.** Sud je donio presudu (5. VIII 2021.), kojom je okrivljeni oglašen krivim i izrečena uslovna osuda, kojom mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od četiri mjeseca i istovremeno određeno da se kazna neće izvršiti ukoliko okrivljeni u roku od dvije godine ne izvrši novo krivično djelo. Presuda nije postala pravosnažna.

Sud za prekršaje u Budvi je imao u radu jedan predmet protiv dva okrivljena lica, zbog prekršaja učinjenog na štetu novinarkе **TV Budva J.N.** Sud je donio odluku kojim su okrivljeni oslobođeni krivice, jer nije dokazano da su učinili prekršaj koji im je stavljen na teret. Rješenje nije postalo pravosnažno.

Policijski službenici Centra bezbjednosti Podgorica su 25. IV 2021, nakon saznanja da je prilikom dočeka boksera Petra Liješevića na Aerodromu Podgorica u večernjim časovima 24. IV 2021. došlo do vrijeđanja i ometanja novinara **RTCG N.Š.** od strane nepoznatih lica, od N.Š. prikupili obavještenja na okolnosti događaja. N.Š. nije želio da podnosi prijavu u odnosu na navedeni događaj, a na okolnosti događaja policijski službenici su prikupili obavještenja od dva lica. Službenici policije i Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici preduzimaju policijsko-tužilačke mjere i radnje u cilju procesuiranja odgovornih osoba i potpunog rasvjetljavanja događaja.

Novinar RTCG N.Š. podnio je 16. VI 2021. policijskim službenicima Područne jedinice Podgorica prijavu protiv P.V. zbog vrijeđanja i prijetnji. O navedenom incidentu obaviješten je dežurni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici koji se izjasnio da u sadržaju optužbe nema elemenata krivičnog djela, ali da ima elemenata prekršaja prema Zakonu o javnom redu i miru. Policijski službenici Područne jedinice Podgorica, Policijske stanice za javni red i mir, u redovnom postupku podnijeli su prekršajnom sudu u Podgorici zahtjev za

vođenje prekršajnog postupka protiv P.V. zbog sumnje da je počinio prekršaje iz člana 7 i 8 Zakona o javnom miru i redu na štetu N.Š.

Novinarka RTCG S.K.V. je 17. V 2021. podnijela policijskim službenicima Centra bezbjednosti Podgorica prijavu protiv NN lica koje joj putem elektronske komunikacione mreže šalje uvredljive poruke, fotografije i video snimke eksplicitnog sadržaja. Sud za prekršaje u Podgorici je imao u radu predmet protiv okrivljenog. Sud je donio rješenje, kojim je okrivljeni proglašen krivim i izrečena mu je novčana kazna u iznosu od 350,00 eura. Rješenje nije postalo pravosnažno.

Ekonomski razvoj

Vlada je 12. III 2021. usvojila **Revidirane smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2021-2023**, kojima su ažurirane projekcije rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) i drugih makroekonomskih indikatora i kojima se utvrđuje srednjoročni budžetski okvir sa limitima potrošnje potrošačkih jedinica prvog nivoa, koji predstavljaju osnov za planiranje budžeta za 2021.

Vlada je 1. IV 2021. usvojila **Program ekonomskih reformi (PER) za Crnu Goru za period 2021-2023**. PER sadrži srednjoročni makrofiskalni okvir, uz prateću agendu od 20 strukturnih reformi, koje su usklađene sa prioritetima definisanim u nacionalnim dokumentima, nacionalnim i regionalnim strategijama, ključnim dokumentima u procesu pristupanja Crne Gore EU, smjernicama Evropske komisije i zajedničkim preporukama sa Ministarskog dijaloga iz Brisela. Projekcija makroekonomskih pokazatelja za period 2021-2023 bazirana je na pretpostavci djelimičnog oporavka privredne aktivnosti, povratka na pretkrizni nivo i daljeg ekonomskog rasta, u skladu sa djelimičnim održanjem investicione aktivnosti i započinjanjem novog ciklusa, uz značajno visoki rast izvoza i privatne potrošnje. Kada je u pitanju glavni cilj fiskalne politike u narednom srednjoročnom periodu, odnosi se na stvaranje uslova za postepeni oporavak naplate javnih prihoda u skladu sa projektovanim rastom makroekonomskih indikatora i mjera usmjerenih na stvaranje uslova za povećanje javnih prihoda kroz redefinisanu poresku politiku, što uz smanjenje diskrecione javne potrošnje i smanjenje izdvajanja u dijelu kapitalnog budžeta (prouzrokovanog završetkom izgradnje prioritetne dionice autoputa) treba da dovede do balansiranosti javnih finansija u srednjem roku i opadanje javnog duga počev od 2021. do nivoa od 69,9% BDP-a u 2023.

Skupština je 17. VI 2021. donijela **Zakon o budžetu za 2021**, kojim je predviđen ukupan iznos primitaka i izdataka od 2.46 milijarde. **Izvršenje budžeta** u periodu januar – jun 2021. karakteriše veće ostvarenje budžetskih prihoda u odnosu na planirane, dok su rashodi niži od plana, pokazuju preliminarni podaci. Za šest mjeseci ove godine deficit je manji za 100,3 miliona eura ili 38,4% manje u odnosu na plan, i iznosi 160,6 miliona eura ili

3,5% procijenjenog BDP-a. Istovremeno, u junu je ostvaren **suficit budžeta** u iznosu od 3 miliona. To je prvi zabilježen pozitivan budžetski rezultat još od septembra 2019.

Ukupan državni dug (bez depozita) je 30. VI 2021. iznosio 4.079,24 miliona eura, ili 87,98 % BDP-a. Ukupan državni dug sa depozitima je 30. VI 2021. iznosio 3.650,43 miliona eura ili 78,73% BDP-a.

Spoljni dug iznosio je 3.652,60 miliona eura, odnosno 78,78 % BDP-a, dok je unutrašnji dug iznosio 426,63 miliona eura, odnosno 9,20% BDP-a. Depoziti su 30. VI 2021. godine iznosili su 428,81 miliona eura, uključujući 38.447 unci zlata (čija je vrijednost 57,26 miliona eura) ili 9,25% BDP-a.

Prema preliminarnim podacima, **neto priliv stranih direktnih investicija** u periodu januar - jun 2021. iznosio je 205,6 miliona eura, što predstavlja smanjenje od 20,7% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Ukupan priliv SDI iznosio je 349,6 miliona eura (pad od 7,7%), što je rezultat pada dužničkih ulaganja.

Ukupan **odliv SDI** u periodu januar - jun 2021. iznosio je 144 miliona eura, što je za 20,4% više nego u istom periodu prethodne godine. Odliv po osnovu ulaganja rezidenata u inostranstvo iznosio je 14,7 miliona eura, dok su povlačenja sredstava nerezidenata investiranih u našu zemlju iznosila 129,3 miliona eura.

U periodu januar-jun 2021, Vlada je obezbijedila dodatna dva paketa socio - ekonomskih mjera u cilju prevazilaženja ekonomskih izazova uslovljenih pandemijom Covid 19. Četvrti set mjera, vrijedan oko 160 miliona eura, predstavljen je 30. I 2021. Paket mjera se sastoji iz dva dijela podrške i to ranjivim kategorijama stanovništva i privredi. Paketom je obuhvaćena podrška za više od 100.000 ljudi, što je skoro svaki peti stanovnik Crne Gore. Što se tiče podrške privredi, Vlada je kada je riječ o subvencijama na zarade proširila Listu ugroženih djelatnosti za skoro 20 novih, što je povećanje za 40% u odnosu na broj djelatnosti koje su do sada bile tretirane kao ugrožene. U sklopu paketa mjera je podrška novom zapošljavanju. Time će se poslodavci koji zaposle ljude koji se trenutno nalaze na Zavodu, a kojih ima skoro 50 hiljada, osloboditi plaćanja poreza i doprinosa u iznosu od 90% bruto prosječne zarade u ovoj godini, 60% u narednoj i 30% u 2023, za sve koje zaposle do kraja ove godine.

Peti set mjera, koji je Vlada donijela 29. IV 2021, pruža posebnu podršku održavanju likvidnosti privrede, ali i održavanju nivoa zaposlenosti, uz dodatnu podršku privredi u susret turističkoj sezoni. Najvažniji segment ovog paketa podrške jeste kreditna podrška privredi koja će se realizovati u nekoliko faza, sa ciljem da se privredi obezbijedi oko 110 miliona eura novih kreditnih sredstava. Procjena ukupne vrijednosti novog paketa mjera podrške je 166.075.000 EUR.

Regionalna saradnja

Regionalna saradnja predstavlja jedan od glavnih spoljnopolitičkih prioriteta Crne Gore i doprinosi njenoj integraciji u Evropsku uniju, kroz jačanje dobrosusjedskih odnosa, stabilnost u regionu, dugoročno pomirenje, prepoznavanje sektorskih oblasti saradnje i uključenost u projekte od međudržavnog interesa, te pozicioniranje u makroregionalnim i regionalnim okvirima i redovno praćenje aktivnosti.

U cilju jačanja i napretka regionalne saradnje, Crna Gora je uključena u više od 30 regionalnih i makro-regionalnih inicijativa, u statusu članice, posmatrača ili partnera za međusektorski dijalog.

Berlinski proces

Uoči održavanja osmog po redu Samita Berlinskog procesa (5. VII 2021), Crna Gora je učestvovala na niz online ministarskih sastanaka:

- 1) **Sastanak ministara vanjskih poslova** održan je **8. VI 2021**, na kojem je naglašena podrška jačanju dobrosusjedskih odnosa između šest zemalja ZB i EU, u kontekstu pristupanja Evropskoj uniji i jačanja regionalne saradnje.

Ministarskom sastanku je prethodilo održavanje **Foruma civilnog društva** u periodu **1-2. VI 2021**, koji je organizovan od strane Saveznog ministarstva vanjskih poslova SR Njemačke, njemačkog Aspen instituta i berlinske novinarske organizacije *Südosteuropa-Gesellschaft e.V.*

- 2) **Sastanak ministara zdravlja - 17. VI 2021.**
- 3) **Drugi ministarski sastanak o integraciji Roma** održan je **28. VI 2021.** u Sarajevu u online formatu. Crna Gora će iduće godine biti domaćin trećeg ministarskog sastanka za integraciju Roma.
- 4) **Sastanak ministara unutrašnjih poslova** održan je **29. VI 2021,**
- 5) **Sastanak ministara ekonomija država Zapadnog Balkana** održan je **30. VI 2021.**

Zajedničko regionalno tržište (bivši MAP REA)

Zajedničko regionalno tržište se oslanja na **rezultate Višegodišnjeg akcionog plana za Regionalni ekonomski prostor (MAP REA)**, kao prve regionalne inicijative ove vrste. Novi **Akcionni plan za Zajedničko regionalno tržište za period 2021-2024** predstavljen je na Samitu BP u Sofiji 10. XI 2020. i ima za cilj da obezbijedi kontinuitet aktivnosti koje su sprovedene prethodnim planom. Naslanjajući se na rezultate MAP REA, ZRT ima fokus na četiri oblasti:

- **Regionalna trgovina: slobodno kretanje robe, kapitala, ljudi i usluga** (*koja ima za cilj usklađivanje s politikama EU, bolje prilike za građane i kompanije, uspostavljanje Zelenih koridora*),

- **Regionalni investicioni prostor** (*usklađivanje s tekovinama EU i promocija regiona stranim investitorima*),
- **Regionalni digitalni prostor** (*Integracija ZB u panevropsko digitalno tržište*),
- **Regionalni industrijski i inovacioni prostor** (*transformacija industrijskih sektora, promocija regionalnih start up kompanija, miješanje privatnog i državnog kapitala, promocija MSP platformi za internacionalizaciju ovih kompanija, integracija u Evropsku istraživačku oblast*).

Digitalni Samit u Crnoj Gori

Održana dva pripremna sastanka **13. IV i 8. VI 2021**, u organizaciji MJU CG, uoči održavanja 4. Digitalnog samita, čiji domaćin je Crna Gora (11-13. X 2021).

Upravljačka platforma za ZB o istraživanju i inovacijama

Crna Gora je učestvovala, **27. I 2021**, na redovnom tromjesečnom sastanku **Upravljačke platforme za Zapadni Balkan o istraživanju i inovacijama**, u organizaciji Evropske komisije. Cilj ove platforme je da podrži pojačanu integraciju zemalja ZB u Evropski istraživački prostor.

Sastanak predstavnika **Međunarodnog Višegradskog Fonda (IVF), nacionalnih koordinatora Višegradske grupe (V4), predstavnika Fonda za Zapadni Balkan (WBF)** i predstavnika Komiteta visokih zvaničnika CSO održan je 21. I 2021.

Održan je **drugi sastanak koordinatora Think Balkans mehanizma** i predstavnika ministarstava vanjskih poslova Zapadnog Balkana 7. V 2021. u onlajn formi. Cilj sastanka je bio da predstavnici svih MVP Zapadnog Balkana odaberu tri teme od šest ponuđenih, na osnovu kojih će tink-tenk organizacije ZB kao partnerske organizacije sačiniti tri regionalne analize na teme koje su od zajedničkog interesa za region Zapadnog Balkana. Osim toga, na sastanku je diskutovano o nacrtu Memoranduma o saradnji između predstavnika MVP Zapadnog Balkana i predstavnika mehanizma Think Balkans.

Studijska posjeta tink-tenk organizacija iz zemalja Višegradske grupe Crnoj Gori je obavljena u periodu 9-11. VI 2021. u cilju razmjene informacija koje se tiču uspostavljanja budućeg mehanizma Think Balkans kao instrumenta za saradnju tink-tenk organizacija i ministarstava vanjskih poslova Zapadnog Balkana.

Sastanak ministara vanjskih poslova Višegradske grupe (V4) i Zapadnog Balkana (WB6) je održan u Poznanju, 28. VI 2021. Sastanku su, u proširenom formatu, prisustvovali i specijalni predstavnik EU za dijalog između Srbije i Kosova i Zapadni Balkan **Miroslav Lajčak**, ministar vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske **Gordan Grlić Radman**, kao i zamjenik generalnog direktora za Zapadnu Evropu, Zapadni Balkan, Tursku i UK u Evropskoj službi za vanjske poslove **Marko Makovec**. Glavne teme sastanka su bile proces proširenja Evropske unije, COVID-19 i post-pandemijski oporavak, kao i regionalna saradnja.

Otpočeo je proces izbora izvršnog direktora **Fonda za Zapadni Balkan (WBF)** 26. II 2021, koji je inicirao ministar vanjskih poslova Sjeverne Makedonije u svojstvu predsjedavajućeg Fondom za Zapadni Balkan. Proces još uvijek nije završen. Na sastanku ministara vanjskih poslova V4+ZB 28. VI 2021. potpisan je III Memorandum o razumijevanju sa Međunarodnim višegradskim fondom, koji će biti fokusiran na tehničku pomoć za WBF u iznosu od 40.000 eura za 2-godišnji period.

U okviru predsjedavanja **Centralno-evropskom inicijativom (CEI)**, Crna Gora je održala dva online sastanka Komiteta nacionalnih koordinatora (24. II 2021. i 27. V 2021), kao i virtuelni događaj na temu „Dekada djelovanja ciljeva održivog razvoja“ u saradnji sa Sekretarijatom CEI i uz učešće UN, 24. III 2021. Takođe, ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović predsjedavao je ministarskim sastankom zemalja članica CEI-a koji je održan 23. VI 2021.

U okviru slovenačkog predsjedavanja **Strategijom EU za Jadransko-jonski region**, održan je sastanak ministara vanjskih poslova 11. V 2021, u online formatu. Tokom sastanka su predstavljeni prioriteti slovenačkog predsjedavanja EUSAIR-om usmjereni na zelenu povezanost i potvrđen nastavak podrške zemljama Zapadnog Balkana koje učestvuju u sprovođenju EUSAIR-a u daljem procesu pristupanja EU.

Ministar vanjskih poslova **Đorđe Radulović** učestvovao je na sastanku šefova diplomatija zemalja učesnica **Procesa saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECP)**, koji se u okviru jednogodišnjeg predsjedavanja Republike Turske održao u Antaliji, 17. VI 2021. Odmah nakon održavanja ministarskog sastanka SEECP, **Radulović** je učestvovao na Antalijskom diplomatskom forumu na temu „Inovativna diplomatija: nova era, novi pristupi“, koji se u Antaliji, 18-20. VI 2021.

Crna Gora je predsjedavala **Regionalnom inicijativom za migracije, azil i izbjeglice (MARRI)** u periodu 30. VI 2020 – 30. VI 2021.

Albert Hani iz Sjeverne Makedonije izabran je za **generalnog sekretara RYCO** 5. III 2021.

RCC

Na Samitu šefova država i vlada učesnica SEECP, održanom u Antaliji, 17. VI o.g. nije postignut konsenzus o gs RCC, 2022-2024.

Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore redovno uplaćuje **godišnju kontribuciju** za članstvo u iznosu od 40.000 eura (uplata za 2021. je izvršena 17. III o.g.).

Unija za Mediteran

Održana su dva sastanka visokih zvaničnika Unije za Mediteran 25. II i 17. VI 2021. Postignut je konsenzus za produženje mandata **aktuelnom generalnom sekretaru UzM egipatskom ambasadoru Naseru Kamelu**.

Skupština je **30. III 2021.** imenovala **crnogorsku delegaciju Parlamentarne skupštine**

Unije za Mediteran i Parlamentarne skupštine Mediterana.

Crnogorska delegacija je učestvovala na **15. plenarnoj sjednici PAM-a**, koja se održala **3-4. VI 2021.** u virtuelnom formatu. Crna Gora će biti **domaćin „Euro-mediteranskog parlamentarnog foruma“ 2022.**

BSEC

U okviru albanskog predsjedavanja Organizacijom za crnomorsku ekonomsku saradnju – BSEC, održana su dva sastanka Odbora visokih zvaničnika BSEC-a **31. III i 29. VI, dok je 30. VI 2021.** održan sastanak 43. Savjeta ministara vanjskih poslova država članica, posmatrača i partnera za sektorski dijalog. Odlučeno da novi generalni sekretar BSEC PERMIS (*Stalni međunarodni sekretarijat*) bude bivši rumunski ministar vanjskih poslova **Lazar Komanesku.**

Fondacija Ana Lind

Održana dva sastanka Odbora guvernera Fondacije Ana Lind **18. V i 22. VI 2021.** Na drugom sastanku postignut je konsenzus o izboru izvršnog direktora Fondacije, kandidata Španije, **Žozefa Ferea (Josep Ferre)** i predsjedavajuće Odborom guvernera **Mari Nojvonen (Mari Neuvonen iz Finske)**, dok se nova predsjednica Fondacije princeza **Rim Ali (Rym Ali)** prvi put zvanično obratila članovima Odbora. **Crna Gora je dala podršku španskom kandidatu.**

Zaštita životne sredine

Vlada je 18. II 2021. donijela **Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila u poglavlju 27 – Živtina sredina i klimatske promjene.** Akcioni plan definiše jasne korake u pogledu: aktivnosti (251) koje je potrebno preduzeti kako bi se realizovale obaveze definisane završnim mjerilima, odnosno tekstom Zajedničke pozicije EU za poglavlje 27; načina realizacije definisanih aktivnosti; nadležnih institucija koje su odgovorne za realizaciju definisanih obaveza; roka do kojeg je potrebno realizovati aktivnosti i izvora finansiranja sa procjenom potrebnih sredstava za realizaciju definisanih aktivnosti (gdje je to bilo moguće precizno identifikovati).

U martu 2021. **Program kontrole zagađivanja vazduha sa procjenom troškova za sprovođenje utvrđenih mjera** dostavljen je na mišljenje Evropskoj komisiji, a ujedno je integrisan i u Nacrt strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. koji je u aprilu 2021. stavljen na završnu javnu raspravu.

Završena je izgradnja transfer stanice u opštini Mojkovac.

Donošenjem niza pravilnika u aprilu 2021. **u potpunosti je zaokružena transpozicija Okvirne direktive o morskoj strategiji (MSFD) i prateće odluke.**

Vlada je 22. IV 2021. proglasila područje Park Prirode Platamuni za **prvo morsko zaštićeno područje u Crnoj Gori**.

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je u martu 2021. dostavilo Opštini Ulcinj sugestije za korekciju **Nacrta petogodišnjeg plana upravljanja zaštićenim parkom prirode Ulcinjska solana**.

U junu 2021. je nastavljen terenski rad na prikupljanju podataka sa ciljem identifikovanja potencijalnih **Natura 2000 područja**. Sredstva za navedene aktivnosti, koje koordinira Agencija za zaštitu životne sredine, obezbijedena su u okviru državnog budžeta, a iste se sprovode u skladu sa unaprijeđenom metodologijom koju je uspostavio prethodni IPA projekat „Uspostavljanje Natura 2000 mreže”.

Završeni su remedijacioni radovi na deponiji pepela i šljake „Maljevac“ u okviru projekta „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje.”

Vlada je 29. IV 2021. usvojila **Nacionalni program prioriternih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene** u okviru saradnje sa Zelenim klimatskim fondom 2021-2023, a 13. V 2021. donijela je **Nacionalni plan zaštite i spašavanja od hemijskih i bioloških rizika**.

Vlada je 3. VI 2021. usvojila **Nacionalno utvrđeni doprinos (NDC)** čime se kao nova ciljna vrijednost postavlja smanjenje od 35% do 2030, a u odnosu na 1990, odnosno smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte za 2.117 kilotona do 2030.

ZAKLJUČAK

U prvoj polovini 2021. Crna Gora je nastavila da bilježi značajne rezultate u pregovaračkom procesu s Evropskom unijom, koji su afirmisani na Međuvladinoj konferenciji Evropske unije i Crne Gore koja je održana u Luksemburgu 23. VI 2021. Takođe, u izvještajnom periodu, Crna Gora je u kontinuitetu dobijala ohrabrujuće poruke sa najviših adresa iz Evrope, a koje opravdaju status najnaprednijeg kandidata za članstvo u EU.

U izvještajnom periodu usvojen je Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2021-2023, te Izvještaj o realizaciji Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2020-2022, za 2020. Vlada je 13. V 2021. usvojila Četrnaesti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period jul – decembar 2020. i Dvadeset osmi kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period oktobar – decembar 2020. kao i Informaciju o potrebi unapređenja pregovaračke strukture u procesu evropske integracije Crne Gore. U skladu sa ustaljenom praksom izvještavanja koju je uvela Evropska komisija, Vlada je 15. IV 2021. usvojila Prvi prilog Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori 2021. dok je 15. VI 2021. donijela je Informaciju o postupnom unapređenju pregovaračke strukture u procesu evropske integracije Crne Gore, kao i Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 24 – Pravda sloboda i bezbjednost.

U prvoj polovini godine, održan je Četrnaesti sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora Evropske unije i Crne Gore (ZKO) i Petnaesti sastanak Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore (ZSO). Nastavljeno je i sa održavanjem sektorskih pododbora: Pododbor za pravdu, slobodu i bezbjednost, Pododbor za saobraćaj, životnu sredinu, energetiku i regionalni razvoj i Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju.

U izvještajnom periodu uprkos otežanim okolnostima realizovan je veliki broj zvaničnih posjeta predsjednika Mila Đukanovića, premijera Zdravka Krivokapića, kao i predsjednika Skupštine Alekse Bečića i ministra vanjskih poslova, Đorđa Radulovića.

Crna Gora je nastavila da neguje dobrosusjedsku saradnju.

Strategijski dokumenti i izvještaji

U izvještajnom periodu, u procesu pregovora realizovane su sljedeće aktivnosti:

Vlada je 3. II 2021. i 26. III 2021. donijela **odluke o izmjeni Odluke o Nacionalnom savjetu za borbu protiv korupcije na visokom nivou** („Sl. list CG“, br. 11/21 i 34/21).

Vlada je 4. II 2021. donijela **Odluku o Savjetu za vladavinu prava** („Sl. list CG“, broj 13/21).

Vlada je 11. II 2021. usvojila **Informaciju o potrebi unapređenja pregovaračke strukture u procesu evropske integracije Crne Gore**.

Vlada je 18. II 2021. usvojila **Izvještaj o realizaciji Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2020-2022, za 2020**.

Vlada je 18. III 2021. donijela **Odluku o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave** („Sl. list CG“, broj 37/21).

Vlada je 26. III 2021. donijela **Odluku o izmjeni i dopunama Odluke o Savjetu za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija** („Sl. list CG“, broj 36/21).

Vlada je 30. III 2021. donijela **Program rada Vlade Crne Gore za 2021**.

Vlada je 15. IV 2021. usvojila **Prvi prilog Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori 2021**.

Vlada je 29. IV 2021. usvojila **Informaciju o programima podrške Evropske unije Crnoj Gori za 2020**.

Vlada je 13. V 2021. usvojila **Četrnaesti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period jul – decembar 2020. i Dvadeset osmi kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period oktobar – decembar 2020**.

Vlada je 3. VI 2021. donijela **Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost** („Sl. list CG“, broj 67/21).

Vlada je 15. VI 2021. donijela **Informaciju o postupnom unapređenju pregovaračke strukture u procesu evropske integracije Crne Gore**.

Vlada je 24. VI 2021 donijela **Odluku o izmjeni Odluke o Savjetu za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija** („Sl. list CG“, broj 75/21). Ovim izmjenama definisana su ministarstva koja imenuju članove Savjeta.